

Utbildningsutskottets betänkande 2020/21:UbU12

Grundläggande om utbildning

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden som rör grundläggande frågor om utbildning med hänvisning till gällande bestämmelser, pågående arbete och vidtagna åtgärder. Motionerna tar upp frågor om bl.a. skolans värdegrund, trygghet och studiero, läromedel, praktisk arbetslivsorientering samt särskilda undervisningsämnen och kunskapsområden.

I betänkandet finns 15 reservationer (M, SD, C, V, KD, L) och sex särskilda yttranden (M, SD, C, V, KD, L).

Behandlade förslag

Cirka 170 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2020/21.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet	6
Ärendet och dess beredning.....	6
Bakgrund	6
Utskottets överväganden.....	7
Skolans värdegrund m.m.	7
Utskottets ställningstagande.....	12
Trygghet och studiero m.m.....	14
Utskottets ställningstagande.....	20
Läromedel, nationella prov m.m.....	21
Utskottets ställningstagande.....	24
Särskilda undervisningsämnen och kunskapsområden	25
Utskottets ställningstagande.....	32
Praktisk arbetslivsorientering m.m.	34
Utskottets ställningstagande.....	36
Motioner som bereds förenklat.....	37
Utskottets ställningstagande.....	37
Reservationer	39
1. Skolans värdegrund m.m., punkt 1 (SD)	39
2. Skolans värdegrund m.m., punkt 1 (C).....	40
3. Skolans värdegrund m.m., punkt 1 (V).....	40
4. Skolans värdegrund m.m., punkt 1 (L)	41
5. Trygghet och studiero m.m., punkt 2 (M).....	42
6. Trygghet och studiero m.m., punkt 2 (SD)	43
7. Trygghet och studiero m.m., punkt 2 (L).....	44
8. Läromedel, nationella prov m.m., punkt 3 (SD, KD)	45
9. Läromedel, nationella prov m.m., punkt 3 (M).....	46
10. Läromedel, nationella prov m.m., punkt 3 (V)	47
11. Granskning av läromedel, punkt 4 (C, KD).....	47
12. Särskilda undervisningsämnen och kunskapsområden, punkt 5 (M)....	48
13. Särskilda undervisningsämnen och kunskapsområden, punkt 5 (C)....	49
14. Särskilda undervisningsämnen och kunskapsområden, punkt 5 (KD)	50
15. Praktisk arbetslivsorientering m.m., punkt 6 (M)	51
Särskilda yttranden	53
1. Motioner som bereds förenklat, punkt 7 (M).....	53
2. Motioner som bereds förenklat, punkt 7 (SD)	53
3. Motioner som bereds förenklat, punkt 7 (C).....	53
4. Motioner som bereds förenklat, punkt 7 (V)	53
5. Motioner som bereds förenklat, punkt 7 (KD).....	54
6. Motioner som bereds förenklat, punkt 7 (L).....	54
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	55
Motioner från allmänna motionstiden 2020/21	55
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 7	73

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Skolans värdegrund m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:332 av Solveig Zander (C),

2020/21:396 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 9,

2020/21:656 av Ebba Hermansson m.fl. (SD) yrkande 3,

2020/21:858 av Anna Wallentheim (S) yrkande 1,

2020/21:1632 av Sanne Lennström m.fl. (S),

2020/21:2210 av Anders Österberg (S),

2020/21:2696 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP) yrkandena 9 och 10,

2020/21:2958 av Johan Hedin m.fl. (C) yrkande 14 och

2020/21:3234 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 24.

Reservation 1 (SD)

Reservation 2 (C)

Reservation 3 (V)

Reservation 4 (L)

2. Trygghet och studiero m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:282 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 2,

2020/21:1750 av Louise Meijer (M) yrkande 2,

2020/21:1931 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 6,

2020/21:2401 av Anna Johansson och Mattias Jonsson (båda S),

2020/21:2432 av Abraham Halef (S),

2020/21:3226 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkandena 1 och 2,

2020/21:3271 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 3 och

2020/21:3298 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 9.

Reservation 5 (M)

Reservation 6 (SD)

Reservation 7 (L)

3. Läromedel, nationella prov m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:177 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkande 3,

2020/21:1936 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 4,

2020/21:3050 av Mats Berglund m.fl. (MP) yrkande 8,

2020/21:3092 av Ann-Sofie Lifvenhage (M) och

2020/21:3319 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 16.

Reservation 8 (SD, KD)

Reservation 9 (M)

Reservation 10 (V)

4. Granskning av läromedel

Riksdagen avslår motion

2020/21:3286 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 2.

Reservation 11 (C, KD)

5. Särskilda undervisningsämnen och kunskapsområden

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:185 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkande 4,

2020/21:852 av Ola Möller (S),

2020/21:1789 av Kalle Olsson och Anna-Caren Säterberg (båda S),

2020/21:1902 av Johan Büser och Anna Johansson (båda S),

2020/21:1989 av Ulrika Jörgensen (M),

2020/21:2734 av Annika Hirvonen Falk m.fl. (MP) yrkandena 2 och 3,

2020/21:2958 av Johan Hedin m.fl. (C) yrkande 16,

2020/21:3052 av Annika Hirvonen Falk och Janine Alm Ericson (båda MP) yrkandena 1 och 2,

2020/21:3338 av Lotta Finstorp m.fl. (M) yrkande 9,

2020/21:3361 av David Lång och Eric Westroth (båda SD),

2020/21:3626 av Gudrun Brunegård m.fl. (KD) yrkandena 10 och 33 samt

2020/21:3652 av Leila Ali-Elmi (MP).

Reservation 12 (M)

Reservation 13 (C)

Reservation 14 (KD)

6. Praktisk arbetslivsorientering m.m.

Riksdagen avslår motion

2020/21:3330 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkandena 4 och 6.

Reservation 15 (M)

7. Motioner som bereds förenklat

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 23 mars 2021

På utbildningsutskottets vägnar

Gunilla Svantorp

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Gunilla Svantorp (S), Roger Haddad (L), Kristina Axén Olin (M), Pia Nilsson (S), Lars Püss (M), Patrick Reslow (SD), Caroline Helmersson Olsson (S), Daniel Riazat (V), Marie-Louise Hänel Sandström (M), Robert Stenkvist (SD), Christian Carlsson (KD), Tomas Kronståhl (S), Michael Rubbestad (SD), Annika Hirvonen (MP), Maria Nilsson (L), Roza Güclü Hedin (S) och Niels Paarup-Petersen (C).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta ärende behandlar utbildningsutskottet 168 motionsyrkanden som rör grundläggande frågor om utbildning från allmänna motionstiden 2020/21. Av dessa bereds 126 motionsyrkanden förenklat eftersom de tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden. Motionsyrkandena tar upp frågor om bl.a. skolans värdegrund, trygghet och studiero, läromedel, praktisk arbetslivsorientering samt särskilda undervisningsämnen och kunskapsområden. En förteckning över de behandlade förslagen finns i bilaga 1. Motionsyrkanden som bereds förenklat finns i bilaga 2.

Bakgrund

Skolväsendet omfattar enligt skollagen (2010:800) skolformerna förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, specialskola, sameskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola, kommunal vuxenutbildning, som inkluderar utbildning i svenska för invandrare (sfi), samt särskild utbildning för vuxna. I skolväsendet ingår också fritidshem. Utbildning inom skolväsendet anordnas av det allmänna eller av enskilda när det gäller förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola och fritidshem. I det här betänkandet behandlar utskottet främst grundläggande frågor om utbildningen i skolväsendet.

Under våren 2021 behandlar utskottet även motionsyrkanden som rör utbildningen i skolväsendet i betänkandena Övergripande skolfrågor (bet. 2020/21:UbU10) och Lärare och elever (bet. 2020/21:UbU11).

Utskottets överväganden

Skolans värdegrund m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. skolans värdegrund och om sammanhållen skoldag med icke-konfessionell undervisning.
Jämför reservation 1 (SD), 2 (C), 3 (V) och 4 (L).

Motionerna

Enligt motion 2020/21:858 av Anna Wallentheim (S) yrkande 1 är det viktigt att ge skolelever en ökad insyn i vad politiska partier står för, och därför bör man se över möjligheten att ändra bestämmelsen i skollagen som ger rektorer rätt att neka besök av bl.a. partier och ungdomsförbund.

Enligt motion 2020/21:1632 av Sanne Lennström m.fl. (S) bör regeringen överväga att återkomma med förslag som effektivt motverkar rasism inom skolans verksamhet.

I motion 2020/21:2210 av Anders Österberg (S) att man bör se över vilka åtgärder som kan göras, framför allt inom skolan, för att arbeta förebyggande mot gängkriminaliteten.

Enligt kommittémotion 2020/21:656 av Ebba Hermansson m.fl. (SD) yrkande 3 behövs ett intensifierat arbete inom förskola, skola och fritidsverksamhet med fokus på att upptäcka, ifrågasätta och förändra de värderingar och normsystem som utgör grunden för hederskulturen. Det är enligt motionärerna viktigt att det aktiva värdegrundsarbetet påbörjas i tidig ålder.

I kommittémotion 2020/21:2958 av Johan Hedin m.fl. (C) yrkande 14 betonas att det är av avgörande betydelse att arbetet med värderingar påbörjas redan på förskolan och sedan fortsätter under hela skoltiden för att motverka en kultur som ökar acceptansen för sexualbrott och våld.

I motion 2020/21:332 av Solveig Zander (C) betonas långsiktigt förebyggande barn- och ungdomsarbete för att motverka kriminalitet.

I partimotion 2020/21:396 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 9 anförs att regeringen i god tid före nästa val bör utvärdera och utreda den senaste lagstiftningens effekter och vid behov lägga fram förslag som stärker elevers rätt till politisk information och samtidigt skyddar elever från att utsättas för diskriminering.

I partimotion 2020/21:3234 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 24 föreslås en sammanhållen skoldag med icke-konfessionell undervisning där eventuella konfessionella inslag kan förläggas till före eller efter den sammanhållna skoldagen. Därutöver bör Skolinspektionen ges ett särskilt uppdrag att granska

existerande skolor med religiösa inslag samt friskolor som drivs av ideella föreningar och trossamfund.

I kommittémotion 2020/21:2696 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP) yrkande 9 understryks betydelsen av genuspedagogik och normkritik i förskola och skola. Enligt yrkande 10 bör ett nationellt centrum för normkritisk pedagogik inrättas. Enligt motionärerna behövs ett resurscentrum där kompetens kring normkritisk pedagogik kan samlas.

Bakgrund och gällande rätt

Gällande rätt

I 1 kap. 4 § skollagen anges att syftet med utbildningen inom skolväsendet är att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. 1 kap. 5 § skollagen innehåller vissa grundläggande bestämmelser om hur utbildningen ska utformas för att de övergripande målen ska nås. I paragrafen sägs att utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna, som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. Vidare sägs att var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling.

Utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. I 1 kap. 8 § skollagen hänvisas även till gällande bestämmelser i diskrimineringslagen (2008:567) om att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter inom utbildningsområdet. Enligt 1 kap. 11 § skollagen ska det för varje skolform och för fritidshemmet gälla en läroplan som utgår från bestämmelserna i skollagen. Läroplanen ska ange utbildningens värdegrund och uppdrag. Den ska också ange mål och riktlinjer för utbildningen. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om läroplaner.

Ändringar i läroplanerna m.m.

I april 2018 beslutade regeringen om ett förtydligande av skolans jämställdhetsuppdrag i läroplanerna för grundskolan, förskoleklassen, fritidshemmet, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan. Läroplansändringarna innebär bl.a. att utbildningen och undervisningen ska organiseras och genomföras så att barn och elever möts oavsett könstillhörighet samt att skolan har ett ansvar att motverka könsönster som kan begränsa elevernas lärande, val och utveckling – det senare utifrån uppfattningen att det sätt som skolan organiserar utbildningen på, hur elever blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem bidrar till att

forma deras uppfattning om vad som är manligt och kvinnligt. Ändringarna i läroplanerna trädde i kraft den 1 juli 2018.

För att förbättra kvaliteten och stärka likvärdigheten i undervisningen om sexualitet, samtycke och relationer har regeringen beslutat om läroplansändringar i det kunskapsområde som i dag kallas sex och samlevnad. Förändringarna omfattar grundskolan, grundsärskolan, sameskolan, specialskolan, gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och vuxenutbildningen.

Förändringarna innehåller bl.a. nya skrivningar om hedersrelaterat våld och förtryck. Av pressmeddelandet framgår att regeringen med dessa läroplansförändringar, och ett nytt uppdrag till Skolverket om att stärka det systematiska arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck, vill stärka skolans arbete med att bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck. Dessutom innehåller ändringarna skrivningar som stärker jämställdhetsuppdraget för gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och vuxenutbildningen.

Förändringarna i läroplanerna ska tillämpas från höstterminen 2022 då även de reviderade kursplanerna för grundskolan börjar gälla. Beslutet bygger delvis på en överenskommelse mellan regeringen, Centerpartiet och Liberalerna (regeringens pressmeddelande 2021-02-04).

Ytterligare pågående insatser för att stärka arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck

Av Skolverkets regleringsbrev för 2021 (U2020/06608 [delvis] m.fl.) framgår att Skolverket fått i uppdrag att stärka det systematiska arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck inom skolväsendet genom kunskaphöjande insatser och stöd för olika personalgrupper inom skolan och förskolan. Arbetet ska ta sin utgångspunkt i Skolverkets förslag till ändringar i läroplaner i fråga om kunskapsområdet sex och samlevnad (U2019/02204) och särskilt beakta elevhälsans hälsofrämjande och förebyggande uppdrag samt omfatta ökad upptäckt av utsatthet för hedersrelaterat våld och förtryck, inklusive barnåktenskap, tvångsåktenskap och könsstympning. Skolverket ska vid genomförande av uppdraget inhämta kunskaper och erfarenheter från Nationella kompetensteamet mot hedersrelaterat våld och förtryck vid Länsstyrelsen i Östergötlands län, Socialstyrelsen och andra relevanta aktörer. Skolverket har tilldelats 11 miljoner kronor för uppdraget. Bakgrunden till uppdraget är att regeringen anser att arbetet med att bekämpa mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck måste bedrivas brett i samhället och regeringen har därför inför 2021 beslutat om uppdrag till ett flertal myndigheter för att stärka det systematiska arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck, bl.a. inom skolväsendet. Barnafrid vid Linköpings universitet tilldelas 2 miljoner kronor för ett förnyat uppdrag att genomföra utbildningsinsatser för landets barnahusverksamheter om hedersrelaterat våld och förtryck. Jämställdhetsmyndigheten tilldelas 5 miljoner kronor för att fortsätta arbetet med att erbjuda utbildningsinsatser och kunskapsstöd om mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck för lärare och

andra utbildningsansvariga vid universitet och högskolor, i samverkan med bl.a. det nationella kompetensteamet vid Länsstyrelsen i Östergötlands län, Nationellt centrum för kvinnofrid och Barnafrid vid Linköpings universitet (regeringens pressmeddelande 2020-12-22).

Politisk information i skolan

Skolan har ett demokratiskt uppdrag som dels regleras i skollagen, dels i förordningar med bestämmelser för olika skolformer, dels i ämnes- och kursplaner. Frågor om samhällsstyret, däribland politisk information, är en del av undervisningen och även av utbildningen i övrigt. Det är upp till varje skola att bestämma hur arbetet med skolans demokratiuppdrag ska organiseras, men som en del av skolans uppdrag att förbereda elever för att delta i demokratiska beslutsprocesser i samhälls- och arbetslivet är det viktigt att elever i sin utbildning ges möjlighet att ta del av politisk opinionsbildning. Ett delmoment i arbetet kan vara att bjuda in politiska partier till skolan (prop. 2017/18:17 s. 6–7).

Hösten 2017 behandlade riksdagen regeringens förslag om politisk information i skolan (prop. 2017/18:17, bet. 2017/18:UbU6, rskr. 2017/18:42). Riksdagen beslutade i enlighet med propositionens förslag. Ändringarna innebär att det är rektorn som beslutar om politiska partier ska bjudas in för att medverka i utbildningen. Om politiska partier bjuds in får antalet begränsas till samtliga de partier som är representerade i antingen riksdagen, vald församling i en eller flera kommuner eller i Europaparlamentet. Rektorn får även bjuda in politiska partier utifrån ett annat urval, om urvalet görs på en annan objektiv grund. Om ett begränsat antal politiska partier har bjudits in till en skola behöver inte andra politiska partier som har anmält intresse för att medverka i utbildningen ges en sådan möjlighet. Rektorn får dock besluta att eleverna som ett led i utbildningen ska ges möjlighet att på lämpligt sätt ta del av information också från dessa andra politiska partier. Ändringarna är införda i 1 kap. 5 a § skollagen och trädde i kraft den 1 januari 2018.

Skolverket har med anledning av de nya bestämmelserna tagit fram ett stödmaterial om politisk information i skolan (2018).

Utredningen om konfessionella inslag i skolväsendet

Regeringen tillsatte i mars 2018 en särskild utredare som skulle analysera regelverket för konfessionella inslag i skolväsendet (U2018:02, dir. 2018:15). Utredaren skulle bl.a. undersöka om det finns behov av att ändra i skollagen för att kunna göra undantag från förbudet mot konfessionella inslag, oavsett huvudman och inriktning, i samband med firandet av skolavslutningar och andra traditionella högtider och, om så bedömdes vara fallet, analysera hur ett förslag till sådan ändring förhåller sig till bestämmelser som ger uttryck för skolans värdegrund och lämna nödvändiga författningsförslag. Utredningen fick genom ett tilläggsdirektiv (dir. 2019:25) ett utvidgat uppdrag. Utredaren skulle även bl.a. lämna sådana författningsförslag som behövs för att ett

etableringsstopp för fristående skolor med konfessionell inriktning ska kunna införas.

Den 8 januari 2020 överlämnades utredningens betänkande Nya regler för skolor med konfessionell inriktning (SOU 2019:64). Utredningen föreslår bl.a. följande:

- Definitioner som rör konfession ska införas i skollagen. Begreppet konfessionella inslag bör definieras som inslag som innehåller bekännande eller förkunnande delar som tillhör en viss religion. Konfessionell inriktning definieras som verksamhet där det får förekomma konfessionella inslag som initieras och genomförs av huvudmannen. Icke-konfessionell inriktning definieras som verksamhet där det inte får förekomma konfessionella inslag som initieras och genomförs av huvudmannen.
- Konfessionell inriktning ska anmälas. Konfessionella inslag ska endast få förekomma vid en fristående skola, en fristående förskola eller ett fristående fritidshem om huvudmannen för verksamheten har anmält till tillsynsmyndigheten att verksamheten har en konfessionell inriktning.
- Kraven på att deltagande är frivilligt ska skärpas. Huvudmannen ska försäkra sig om att vårdnadshavare och barn respektive elever är införstådda med att deltagandet i utbildningsmoment med konfessionella inslag är frivilligt.
- Ett etableringsstopp ska innebära att det efter ett visst datum inte ska lämnas godkännande till enskilda huvudmän som vill bedriva verksamheter med konfessionell inriktning. Befintliga verksamheter får finnas kvar under förutsättning att huvudmannen före den 1 juli 2023 dels har anmält till tillsynsmyndigheten att verksamheten har en konfessionell inriktning, dels faktiskt har påbörjat verksamheten och i den tagit emot elever för utbildning.

Ärendet bereds inom Regeringskansliet.

Särskilda resurser till Skolinspektionen

Riksdagen har beslutat om ökade resurser till Skolinspektionen för att myndigheten ska kunna genomföra fler inspektioner i syfte att öka kunskapsresultat och jämlikhet. Det handlar t.ex. om inspektioner i konfessionella skolor (prop. 2020/21:1, bet. 2020/21:UbU1, rskr. 2020/21:141).

Av Skolinspektionens regleringsbrev för 2021 (U2020/00208, U2020/00923, U2020/02490 m.fl.) framgår att inspektionen ska redovisa erfarenheter och slutsatser från myndighetens tillsyn av fristående skolor med konfessionell inriktning. I årsredovisningen för 2021 ska Skolinspektionen redovisa erfarenheter och slutsatser från myndighetens tillsyn av fristående skolor med konfessionell inriktning. Det framgår av Skolinspektionens vårterminsplan för 2021 (bilaga VP 2021, dnr 2020-8549). För att kunna

fullgöra uppdraget genomförs en tematisk tillsyn i två steg. Under våren genomförs en förstudie eller kartläggning av samtliga skolor som angett att de har en konfessionell inriktning, samt de skolor som Skolinspektionen har information om har en sådan utan att ha uppgett det. En förstudie genomförs under februari–mars genom att gå igenom tillgänglig information. Förstudiens inriktning kan t.ex. vara att undersöka hur skolorna arbetar med ett valt fördjupningsämne som de kan ha inom sin profil. Under april–maj genomförs digitala intervjuer utifrån förstudien. Skolbesök planeras till hösten 2021.

Utskottets ställningstagande

När det gäller yrkanden om skolans värdegrund i olika avseenden konstaterar utskottet att de viktigaste fundamenten för skolans värdegrund finns fastlagda i skollagen. Skollagens bestämmelser tydliggör bl.a. att utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna, som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. Vidare ska utbildningen vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Utskottet delar de uppfattningar som framförs i yrkandena om att det är viktigt att värdegrundsarbetet påbörjas i tidig ålder och fortsätter genom hela skoltiden.

Utskottet ser positivt på att det under senare år har vidtagits ett flertal åtgärder för att stärka skolans värdegrund och personalens kompetens när det gäller dessa frågor. Utskottet vill bl.a. hänvisa till att regeringen 2018 beslutade om ett förtydligande av skolans jämställdhetsuppdrag i läroplanerna för grundskolan, förskoleklassen, fritidshemmet, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan. Ändringarna i läroplanerna trädde i kraft den 1 juli 2018.

För att förbättra kvaliteten och stärka likvärdigheten i undervisningen om sexualitet, samtycke och relationer har regeringen också beslutat om läroplansändringar i det kunskapsområde som i dag kallas sex och samlevnad. Förändringarna omfattar grundskolan, grundsärskolan, sameskolan, specialskolan, gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och vuxenutbildningen. Förändringarna innehåller bl.a. nya skrivningar om hedersrelaterat våld och förtryck innehåller ändringarna skrivningar som stärker jämställdhetsuppdraget för gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och vuxen-utbildningen. Förändringarna i läroplanerna ska tillämpas från höstterminen 2022 då även de reviderade kursplanerna för grundskolan börjar gälla.

Med dessa läroplansförändringar, och ett nytt uppdrag till Skolverket om att stärka det systematiska arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck vill regeringen stärka skolans arbete med att bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck. Uppdraget till Skolverket innebär bl.a. att göra kunskapshöjande insatser och ge stöd för olika personalgrupper inom skolan och förskolan. Arbetet ska särskilt beakta elevhälsans hälsofrämjande och förebyggande

uppdrag samt omfatta ökad upptäckt av utsatthet för hedersrelaterat våld och förtryck, inklusive barnäktenskap, tvångsäktenskap och könsstympning.

Bakgrunden till uppdraget är att regeringen anser att arbetet med att bekämpa mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck måste ske brett i samhället och regeringen har därför inför 2021 beslutat om uppdrag till ett flertal myndigheter för att stärka det systematiska arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck, bl.a. inom skolväsendet. Vidare har Jämställdhetsmyndigheten tilldelats 5 miljoner kronor för att fortsatt arbete med att erbjuda utbildningsinsatser och kunskapsstöd om mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck för lärare och andra utbildningsansvariga vid universitet och högskolor, i samverkan med bl.a. det nationella kompetensteamet vid Länsstyrelsen i Östergötlands län, Nationellt centrum för kvinnofrid och Barnafrid vid Linköpings universitet.

Utskottet ser inte skäl till att inrätta ett nationellt centrum för normkritisk pedagogik.

Med hänvisning till det ovan anförda avstyrker utskottet motionerna 2020/21:332 (C), 2020/21:656 (SD) yrkande 3, 2020/21:1632 (S), 2020/21:2210 (S), 2020/21:2696 (MP) yrkandena 9 och 10 och 2020/21:2958 (C) yrkande 14.

När det gäller yrkandet om att regeringen i god tid före nästa val bör utvärdera och utreda den nya lagstiftningen om politisk information i skolan vill utskottet anföra att lagstiftningen trädde i kraft så sent som den 1 juli 2018. Ändringarna innebär att det är rektorn som beslutar om politiska partier ska bjudas in för att medverka i utbildningen. Om politiska partier bjuds in får antalet begränsas till samtliga de partier som är representerade i antingen riksdagen, en vald församling i en eller flera kommuner eller i Europaparlamentet. Rektorn får även bjuda in politiska partier utifrån ett annat urval, om urvalet görs på en annan objektiv grund. Utskottet ser inte skäl att redan nu utvärdera den nya lagstiftningen. Därmed avstyrks motion 2020/21:396 (V) yrkande 9.

När det gäller yrkandet om en sammanhållen skoldag med icke-konfessionell undervisning vill utskottet hänvisa till att betänkandet Nya regler för skolor med konfessionell inriktning (SOU 2019:64) bereds inom Regeringskansliet. Vidare vill utskottet hänvisa till att riksdagen beslutat om stärkta resurser till Skolinspektionen för att myndigheten ska kunna genomföra fler inspektioner i syfte att öka kunskapsresultat och jämlikhet. Det handlar bl.a. om inspektioner i konfessionella skolor (prop. 2020/21:1, bet. 2020/21:UbU1, rskr. 2020/21:141). Av Skolinspektionens regleringsbrev för 2021 (U2020/00208, U2020/00923, U2020/02490 m.fl.) framgår att inspektionen ska redovisa erfarenheter och slutsatser från myndighetens tillsyn av fristående skolor med konfessionell inriktning. Utskottet ser inte skäl att föregripa det arbete som pågår och avstyrker därför motion 2020/21:3234 (L) yrkande 24.

Trygghet och studiero m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om att bl.a. införa jourklasser och om trygghet och studiero.

Jämför reservation 5 (M), 6 (SD) och 7 (L).

Motionerna

Enligt motion 2020/21:2401 av Anna Johansson och Mattias Jonsson (båda S) bör skolans arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck följas upp samt förtydliganden av skolans ansvar övervägas.

Enligt motion 2020/21:2432 av Abraham Halef (S) bör man se över möjligheten till extra resurser för att stärka arbetet med att förhindra mobbning och utanförskap i skolan.

Enligt kommittémotion 2020/21:3298 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 9 bör skolor ha tydliga handlingsplaner för ökad kunskap och stöd till barn när det gäller sexualbrott.

Enligt motion 2020/21:1750 av Louise Meijer (M) yrkande 2 bör omplacering av elever i en annan skola vara möjlig i andra kommuner än den där elevens nuvarande skola ligger.

Enligt kommittémotion 2020/21:1931 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 6 ska en elev som inte sköter sig få undervisning i jourklass till dess att eleven fungerar i en normal skolsituation, vilket kan innebära allt från en lektions vistelse till den tid som krävs. För detta ändamål behöver skolor ha tillgång till jourklasser med personal som tar hand om dessa elever. Skollagen bör enligt motionärerna ändras så att ovanstående förslag kan genomföras.

Enligt motion 2020/21:282 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 2 bör en nationell handlingsplan mot mobbning tas fram.

Enligt kommittémotion 2020/21:3226 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 1 bör Skolverket få i uppdrag att kontinuerligt sammanställa internationell evidens i syfte att ge rekommendationer på vetenskapligt beprövade metoder för att motverka mobbning samt främja trygghet och studiero. I yrkande 2 betonar motionärerna att det viktiga är att skolornas likabehandlingsplaner följs och inte endast bockas av.

I kommittémotion 2020/21:3271 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 3 behandlas tillträdesregler för skolor. Även om tillträdesreglerna har förbättrats på många håll behöver enligt motionärerna mycket mer göras för att säkerställa att inte obehöriga uppehåller sig i eller vid skolor.

Bakgrund och gällande rätt

Trygghet och studiero

Skollagen och arbetsmiljölagen

I 5 kap. skollagen finns bestämmelser om ordningsregler och disciplinära och andra särskilda åtgärder. Enligt 5 kap. 5 § ska rektorn besluta om ordningsregler för varje skolenhet, som ska utarbetas under medverkan av eleverna och följas upp på varje skolenhet. I 5 kap. 6 § anges att rektorn eller en lärare får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade och som står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter, för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero eller för att komma till rätta med en elevs ordningsstörande uppträdande. Enligt det som anges i 5 kap. 7–23 §§ får det beslutas om utvisning, kvarsittning, tillfällig omplacering, tillfällig placering vid en annan skolenhet, avstängning samt omhändertagande av föremål som används på ett sätt som är störande för utbildningen eller som kan utgöra en fara för säkerheten i utbildningen. Av 10 kap. 30 § följer att elever i kommunala skolor kan flyttas permanent till en annan skola för att ge de andra eleverna trygghet och studiero.

I 5 kap. skollagen finns även bestämmelser om arbetsmiljö. I 3 § föreskrivs att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. I 4 § finns en uttrycklig hänvisning till arbetsmiljölagens (1977:1160) bestämmelser om krav på en god arbetsmiljö. Arbetsmiljölagen gäller för både elever och skolpersonal i grund- och gymnasieskolan, fr.o.m. förskoleklassen.

En skola är inte en allmän plats

En skola är inte en allmän plats. Justitieombudsmannen (JO) har i en mängd ärenden uttalat sig i frågan huruvida en skola är att betrakta som allmän plats (se t.ex. JO:s beslut den 7 juni 1994, dnr 1246-1993, JO:s årsberättelse 1995/96 s. 394 samt JO:s beslut den 8 april 2004, dnr 2111-2002, samt beslut den 24 april 1997, dnr 1003-1997 och beslut dnr 809-1995). Av JO:s beslut framgår att en myndighets lokaler, t.ex. en skola, inte utgör en allmän plats där allmänheten har rätt att vistas som de finner lämpligt (källa: JP Skolnet).

Vidare kan nämnas att det är rektorn som beslutar om vilka ordningsregler som ska gälla (se ovan) och även besluta om sin inre organisation enligt skollagen.

Utskottsinitiativ om trygghet och studiero i skolan

Under riksmötet 2017/18 föreslog utskottet med stöd av sin initiativrätt enligt 9 kap. 16 § riksdagsordningen ett tillkännagivande till regeringen om att regeringen ska låta utreda regelverket för trygghet och studiero i skolan med inriktning mot en skärpning av skollagen och se till att det informeras om och vidtas lämpliga insatser för att underlätta tillämpningen av det aktuella regelverket för lärare, rektorer och huvudmän. Riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag den 18 april 2018 (bet. 2017/18:UbU19 punkt 17 om

trygghet och studiero i skolan, rskr. 2017/18:221). Tillkännagivandet är enligt regeringen inte slutbehandlat (skrivelse 2020/21:75 s. 225). Regeringen hänvisar i skrivelsen till de läroplansändringar som gjorts och till att förslag från den nyligen avslutade utredningen om trygghet och studiero bereds inom Regeringskansliet (se nedan).

Läroplansändringar för att främja ökad trygghet och studiero samt en god arbetsmiljö

Regeringen beslutade den 30 augusti 2018 om ändringar i läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, i läroplanen för sameskolan och i läroplanen för gymnasieskolan, för att främja trygghet och studiero. I läroplanerna förtydligas rektorns ansvar när det gäller trygghet och studiero.

Läroplanerna kompletteras också så att de markerar att elever ska visa respekt för, och hänsyn mot, skolans personal och andra elever. Ändringarna bygger på Skolkommissionens förslag i betänkandet Samling för skolan (SOU 2017:35). Ändringarna i läroplanerna trädde i kraft den 1 juli 2019.

I promemorian Behörighet i ämnet samiska samt vissa läroplansändringar för ökad trygghet och studier (U2020/00232/S) föreslår regeringen att motsvarande ändringar ska göras i läroplanerna för specialskolan, grundsärskolan och gymnasiesärskolan. Läroplanerna ska förtydligas och kompletteras för att öka förutsättningarna för att eleverna ska ha en trygg lärmiljö som främjar studiero. Ärendet bereds inom Regeringskansliet.

Pågående arbete – utredningen om trygghet och studiero

Regeringskansliet tillsatte den 26 februari 2020 en utredare som skulle biträda Utbildningsdepartementet med att ta fram ett förslag till en nationell plan för skolans arbete med trygghet och studiero och lämna förslag som säkerställer ett fungerande regelverk om trygghet och studiero i skolan (U2020/00707/S). Den nationella planen ska avse ett strategiskt långsiktigt arbete och ta sin utgångspunkt i befintliga åtgärder och insatser och omfatta förskoleklass, grundskola, grundsärskola, specialskola, sameskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola och fritidshem. Utredaren skulle bl.a.

- kartlägga och analysera de olika delarna i skolans arbete med trygghet och studiero
- i kartläggningen och analysen särskilt beakta vad som påverkar hur disciplinära åtgärder används samt frågor om elevers utsatthet för sexuella trakasserier och våld och hot, bl.a. hedersrelaterat våld och förtryck
- analysera hur skolorna kan förebygga att elever utsätts för kränkande eller annat olämpligt innehåll, t.ex. pornografi, genom skolans digitala verktyg
- redovisa och analysera de övergripande utmaningarna i skolans arbete med trygghet och studiero
- utifrån kartläggningen, analysen och de identifierade utmaningarna lämna förslag som ska ingå i den nationella planen för trygghet och studiero som för skolväsendet ska ange riktningen för ett långsiktigt och systematiskt arbete

- utifrån analysens olika delar identifiera behov av kompetensutveckling eller annat utvecklingsarbete för lärare och andra personalgrupper i skolan
- lämna författningsförslag som avser ett mobiltelefonförbud för eleverna vid deltagande i undervisning, med rätt för rektor eller lärare att bestämma att mobiltelefoner kan eller ska användas vid olika tillfällen för bestämda syften
- lämna författningsförslag för att elever som hotat eller utsatt andra elever eller skolpersonal för våld lättare ska kunna stängas av eller omplaceras
- lämna förslag på hur lärarnas arbete för att upprätthålla studieron kan stärkas
- lämna förslag på andra åtgärder som ökar skolans möjligheter att ingripa vid ordningsstörningar, och vid behov författningsförslag i dessa avseenden
- lämna författningsförslag som syftar till att skolan ska främja att elever och vårdnadshavare tar del av skolans ordningsregler.

Utredaren skulle vid genomförandet av uppdraget beakta relevant forskning och studier inom området trygghet och studiero samt redovisa i vilken mån förslagen vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Vid genomförandet av uppdraget skulle utredaren beakta jämställdhets-, barnrätts- och funktionshindersperspektiven.

Uppdraget bygger på en överenskommelse mellan regeringen, Centerpartiet och Liberalerna (regeringens pressmeddelande 2020-02-26) och redovisades i december 2020.

Utredningens förslag bereds inom Regeringskansliet.

Annat pågående arbete om trygghet och studiero

Regeringen beslutade i februari 2020 att Skolverket och Socialstyrelsen inom ramen för uppdraget om att genomföra ett utvecklingsarbete för tidiga och samordnade insatser för barn och unga dessutom ska rikta särskilda insatser mot dels riskgrupper bland barn och unga i socialt utsatta områden, dels barn och unga som riskerar att utsättas för hedersrelaterat våld och förtryck (U2020/00363/S). Inom ramen för utvecklingsarbetet ska Skolverket och Socialstyrelsen sprida kunskap och goda erfarenheter till kommuner, regioner och andra relevanta aktörer.

I arbetet ska myndigheterna samverka med berörda aktörer, exempelvis Delegationen mot segregation (Delmos). I frågor som rör hedersrelaterat våld och förtryck ska myndigheterna vidare samverka med Jämställdhetsmyndigheten och Länsstyrelsen i Östergötlands län (nationella kompetensteamet). Uppdraget ska slutredovisas till regeringen (Utbildningsdepartementet med kopia till Socialdepartementet) senast den 16 juni 2023.

Vidare har Skolverket tagit fram stödmaterial för hur lärarassistenter, socionomer och andra yrkesgrupper ska kunna avlasta lärare (U2020/00715/GV). I materialet identifierar Skolverket uppgifter som enligt skolförfattningarna behöver utföras av lärare, t.ex. att planera och genomföra undervisningen. Skolverket redogör också för områden och frågor där

lärarassistenter, socionomer och andra yrkesgrupper kan avlasta lärare, t.ex. trygghet och studiero. Dessutom ger Skolverket lärande exempel på skolor och huvudmän som har avlastat lärare med kompletterande kompetenser. På sin webbplats har Skolverket också publicerat webbstöd för huvudmän och rektorer som vill inventera områden där kompletterande kompetenser kan avlasta lärare (prop. 2020/21:1 utg.omr 16. s. 52).

Regeringen beslutade den 4 februari 2021 om ändringar i läroplanerna för kunskapsområdet som idag kallas sex och samlevnad. Ämnet byter även namn till sexualitet, samtycke och relationer. De uppdaterade läroplanerna innehåller bl.a. nya skrivningar om hedersrelaterat våld och förtryck. I läroplanerna för gymnasie-skolan, gymnasiesärskolan och vuxenutbildningen har skrivningar om jämställdhetsuppdraget inkluderats. Ändringarna ska tillämpas från höstterminen 2022.

Skolverket gavs i regleringsbrevet för 2021 i uppdrag att stärka det systematiska arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck inom skolväsendet genom kunskaphöjande insatser och stöd för olika personalgrupper inom skolan och förskolan. Arbetet ska ta sin utgångspunkt i Skolverkets förslag till ändringar i läroplaner avseende kunskapsområdet sex och samlevnad och särskilt beakta elevhälsans hälsofrämjande och förebyggande uppdrag samt omfatta ökad upptäckt av utsatthet för hedersrelaterat våld och förtryck, inklusive barnåktenskap, tvångsäktenskap och könsstympning. Uppdraget ska redovisas senast den 4 februari 2022.

Bakgrund och gällande rätt

Kränkande behandling

Skollagen och diskrimineringslagen

Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling i skolan regleras i skollagen och diskrimineringslagen (2008:567). Diskrimineringslagen förbjuder diskriminering och 6 kap. skollagen har som ändamål att motverka kränkande behandling. Båda lagarna ställer krav på att skolor bedriver ett målinriktat arbete för att dels främja barns och elevers lika rättigheter och möjligheter, dels förebygga och förhindra trakasserier och kränkande behandling. Skolinspektionen och Diskrimineringsombudsmannen (DO) har ett delat ansvar för tillsynen av att man inom skolan följer de regler som handlar om att barn och elever inte ska utsättas för diskriminering och andra kränkningar. Skolinspektionen har tillsyn över frågor om kränkande behandling och kraven på aktiva åtgärder enligt 6 kap. skollagen inom det skollagsreglerade området. Skolinspektionen får som part föra talan om skadestånd för ett barn eller en elev som medger det i en tvist om skadestånd. Ansvaret för att föra talan ligger på Barn- och elevombudet (BEO), som är en del av Skolinspektionen. Diskrimineringsombudsmannen (DO) har tillsyn över att det skollagsreglerade området i diskrimineringslagen följs.

Skollagens bestämmelser om kränkande behandling

I 6 kap. 3 § skollagen definieras kränkande behandling som ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen kränker ett barns eller en elevs värdighet. Av 6 kap. 6 § skollagen följer att huvudmannen ska se till att det inom varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Hur det ska göras framgår av 6 kap. 7 och 8 §§. Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling. Vidare ska huvudmannen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse över vilka åtgärder som ska påbörjas eller genomföras under året och en redogörelse över utfallet ska tas in i efterföljande årsplan.

Skollagen föreskriver vidare att lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten har en skyldighet att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. Dessa regler ska tillämpas på motsvarande sätt om ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier på det sätt som avses i diskrimineringslagen (6 kap. 10 §). Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för repressalier på grund av att barnet eller eleven medverkat i en utredning enligt 6 kap. eller anmält eller påtalat att någon handlat i strid med bestämmelserna i kapitlet (6 kap. 11 §). Om huvudmannen eller personalen åsidosätter sina skyldigheter enligt bestämmelserna i skollagen ska huvudmannen dels betala skadestånd till barnet eller eleven för den kränkning som detta innebär, dels ersätta annan skada som har orsakats av åsidosättandet (6 kap. 12 §). Om kränkningen är ringa betalas det inte ut något skadestånd.

Pågående arbete

En särskild utredare har haft i uppdrag att bl.a. se över tillsynsansvaret över diskrimineringslagen när det gäller verksamhet enligt skollagen (dir. 2018:99, 2019:63 och 2020:102). Utredaren skulle bl.a. analysera hur tillsynen över bestämmelserna i diskrimineringslagen när det gäller det skollagsreglerade området i sin helhet kan flyttas till Skolinspektionen.

I december 2020 överlämnades delbetänkandet Effektivare tillsyn över diskrimineringslagen – aktiva åtgärder och det skollagsreglerade området (SOU 2020:79) till regeringen. Utredningen föreslår att tillsynsansvaret för det

skollagsreglerade området i diskrimineringslagen flyttas från Diskrimineringsombudsmannen till Skolinspektionen. Skollagens administrativa sanktioner i 26 kap. ska gälla vid tillsynen. Talerätten i mål om diskrimineringsersättning för barn och elever inom det skollagsreglerade området föreslås också överföras från Diskrimineringsombudsmannen till Skolinspektionen.

Ärendet bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Utskottets ställningstagande

Med anledning av de motionsyrkanden som handlar om trygghet och studiero i olika avseenden vill utskottet anföra följande. Som utskottet uttalat tidigare (senast i bet. 2019/20:UbU11) är en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero en av de viktigaste förutsättningarna för att barn och ungdomar ska kunna inhämta och utveckla kunskaper och värden.

Regeringskansliet tillsatte den 26 februari 2020 en utredare som ska biträda Utbildningsdepartementet med att ta fram ett förslag till en nationell plan för skolans arbete med trygghet och studiero och lämna förslag som säkerställer ett fungerande regelverk om trygghet och studiero i skolan. Utredaren skulle bl.a. i kartläggningen och analysen särskilt beakta vad som påverkar hur disciplinära åtgärder används samt frågor om elevers utsatthet för sexuella trakasserier och våld och hot, bl.a. hedersrelaterat våld och förtryck samt lämna författningsförslag för att elever som hotat eller utsatt andra elever eller skolpersonal för våld lättare ska kunna stängas av eller omplaceras. Vidare skulle utredaren lämna förslag på andra åtgärder som ökar skolans möjligheter att ingripa vid ordningsstörningar, och vid behov författningsförslag i dessa avseenden. Uppdraget bygger på en överenskommelse mellan regeringen, Centerpartiet och Liberalerna (regeringens pressmeddelande 2020-02-26) och redovisades i december 2020. Utredningens förslag bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Utskottet vill vidare hänvisa till skollagens bestämmelser om kränkande behandling. Av 6 kap. 6 § skollagen följer att huvudmannen ska se till att det inom varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Hur det ska göras framgår av 6 kap. 7 och 8 §§. Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling. Vidare ska huvudmannen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever.

Utskottet vill i sammanhanget också hänvisa till att delbetänkandet Effektivare tillsyn över diskrimineringslagen – aktiva åtgärder och det skollagsreglerade området (SOU 2020:79) överlämnades till regeringen i december 2020. Utredningen föreslår att tillsynsansvaret för det skollagsreglerade området i diskrimineringslagen flyttas från

Diskrimineringsombudsmannen till Skolinspektionen. Ärendet bereds inom Regeringskansliet.

Det pågår således ett omfattande arbete när det gäller området trygghet och studiero. Utskottet kommer noggrant att följa utvecklingen av frågan och regeringens fortsatta arbete inom detta område.

Mot ovanstående bakgrund ser inte utskottet skäl att föregripa det arbete som pågår och avstyrker motionerna 2020/21:282 (SD) yrkande 2, 2020/21:1750 (M) yrkande 2, 2020/21:1931 (SD) yrkande 6, 2020/21:2401 (S), 2020/21:2432 (S), 2020/21:3226 (L) yrkandena 1 och 2, 21:3271 (L) yrkande 3 och 2020/21:3298 (M) yrkande 9.

Läromedel, nationella prov m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. införandet av ett läromedelsråd och om att tillsätta en utredning i syfte att uppnå en god tillgång till läromedel.

Jämför reservation 8 (SD, KD), 9 (M), 10 (V) och 11 (C, KD).

Motionerna

Läromedel

I kommittémotion 2020/21:3319 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 16 framhålls att regeringen bör tillsätta en utredning för att åstadkomma en god tillgång till läromedel.

För att säkerställa att läromedel är högkvalitativa, neutrala och faktabaserade anförs i kommittémotion 2020/21:1936 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 4 att ett läromedelsråd bestående av professionen, forskare och skolmyndigheter bör införas för att bedöma, kvalitetsmärka och vid behov underkänna undermåliga läromedel. Vidare framhålls att även digitala läromedel bör ingå i läromedelsrådets granskning.

I kommittémotion 2020/21:3286 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 2 framförs att det är viktigt att läromedel speglar läroplanen och är av hög kvalitet. Därför anser motionärerna att möjligheterna att införa en centralt samordnad granskning av läromedel till stöd för lärare bör ses över. Granskningen bör syfta till att gradera läromedel utifrån kvalitet, hur väl de följer läroplanen samt i vilken utsträckning jämställdhetsaspekter beaktas. Vidare framhålls att det behövs granskning, rådgivning och stöd för användning av AI-understödda läromedel och individualiserade digitala läromedel.

För att underlätta inköp av läromedel och påverka vad läromedelsförlagen publicerar framhålls i kommittémotion 2020/21:177 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkande 3 att regeringen bör ge Skolverket i uppdrag att utreda ett inrättande

av en kvalitetsmärkning av läromedel som är utformad i enlighet med läroplanernas värdegrund.

I kommittémotion 2020/21:3050 av Mats Berglund m.fl. (MP) yrkande 8 framhålls att regeringen har tillsatt en utredning om stärkta skolbibliotek och läromedel som bl.a. ska se över hur statens roll bör se ut när det gäller kvalitetssäkring av läromedel. Motionärerna anför att det är viktigt att förbättringar kommer till stånd när utredningen lämnar sina förslag.

Nationella prov

För att öka möjligheten till en rättssäker bedömning av kunskaperna hos elever som går i grund- och gymnasiesärskola framförs det i motion 2020/21:3092 av Ann-Sofie Lifvenhage (M) att regeringen skyndsamt bör ta fram nationella prov för dessa skolformer.

Bakgrund och gällande rätt

Läromedel

Gällande rätt

Enligt 1 kap. 5 § skollagen ska utbildningen vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Av förarbetena till skollagen framgår bl.a. att informationsteknikens utveckling ger en i princip obegränsad tillgång till information men att denna måste ordnas, granskas, värderas och omvandlas till kunskaper. Vidare framgår att de nationella styrdokumentet ger läraren utrymme att välja innehåll och metoder för att nå målen och att detta kräver ett vetenskapligt förhållningssätt genom att kritiskt granska, pröva och sätta enskilda faktakunskaper i ett sammanhang. Arbetet i skolan ska därför präglas av ett vetenskapligt förhållningssätt och kunskaper som grundar sig på relevant forskning och beprövad erfarenhet (prop. 2009/10:165 s. 223 f.).

Enligt skollagen ska alla elever utan kostnad ha tillgång till böcker och andra lärverktyg som behövs för en tidsenlig utbildning (9 kap. 8 §, 10 kap. 10 §, 11 kap. 13 §, 12 kap. 10 §, 13 kap. 10 §, 15 kap. 17 § och 18 kap. 17 §). Enligt läroplanen för grundskolan (Lgr 11) har rektorn ett särskilt ansvar för att skolans arbetsmiljö utformas så att eleverna får tillgång till läromedel av god kvalitet samt andra lärverktyg för en tidsenlig utbildning, bl.a. skolbibliotek och digitala verktyg. Även enligt läroplanen för gymnasieskolan (Gy 11) har rektorn ett särskilt ansvar för att utbildningen utformas så att alla elever, för att själva kunna söka och utveckla kunskaper, ges handledning och får tillgång till och förutsättningar att använda läromedel av god kvalitet och andra lärverktyg för en tidsenlig utbildning, bl.a. skolbibliotek och digitala verktyg. Vidare anges i förarbetena till skollagen att skolorna ska ha en betydande pedagogisk frihet att utforma undervisningen och välja stoff och läromedel på det sätt som passar de lokala förutsättningarna och skolans pedagogiska profil (prop. 2009/10:165 s. 263).

Bakgrund och pågående arbete

Kommande utredningsbetänkande om läromedel av hög kvalitet

Utredningen om stärkta skolbibliotek och läromedel (U 2019:04) har i uppdrag att lämna förslag på åtgärder för att säkra tillgången till ändamålsenliga läromedel av hög kvalitet. Av kommittédirektiven (dir. 2019:91) framgår att utredaren ska

- analysera hur val av läromedel och andra undervisningsmaterial görs
- föreslå hur val av ändamålsenliga och tillgängliga läromedel av hög kvalitet kan underlättas
- föreslå hur statens roll bör se ut när det gäller läromedel
- lämna nödvändiga författningsförslag.

I kommittédirektiven framhåller regeringen att tillgången till läromedel av jämn och hög kvalitet är viktig för både lärare och elever, inte minst mot bakgrund av utmaningen vad gäller lärarförsörjningen och att många elever får sin undervisning av obehöriga lärare. Vidare framhålls att digitaliseringen av samhället även påverkar läromedelsområdet eftersom produktionen och användningen av digitala läromedel ökar, liksom användningen av olika digitala kunskapskällor i undervisningen, t.ex. webbsidor. Det gör att utbudet blir svårare att överblicka för den enskilde, vilket ställer höga krav på att de som ansvarar för att införskaffa läromedel väljer dessa med stor eftertanke och omsorg. Regeringen framhåller att det i praktiken är upp till lärare och rektorer att försäkra sig om att läromedel och annat material som används i undervisningen fyller sitt syfte.

I kommittédirektiven framhålls vidare att de centrala aktörerna, dvs. staten, läromedelsföretagen, forskarna och professionen, kan behöva samarbeta för att skapa förutsättningar för att tillgängliggöra läromedel av hög kvalitet och som är anpassade efter undervisningen samt till elevernas behov och förutsättningar. Det kan t.ex. handla om hur kvaliteten på läromedel kan säkerställas utifrån utbildningens mål. Det kan även handla om hur tillgången till läromedel med ett smalare användningsområde, t.ex. vissa modersmål inklusive de nationella minoritetsspråken, kan säkras. Regeringen framhåller vidare att det kan handla om att det finns tillgängliga och användbara läromedel utifrån elevers olika behov och förutsättningar. Det kan också röra sig om att tillhandahålla lärarhandledningar för undervisningen i olika ämnen eller lektionsupplägg som lärare kan hämta inspiration från. Regeringen understryker samtidigt att professionen även i fortsättningen ska ha möjlighet att, utifrån den aktuella undervisningssituationen och elevgruppen, bestämma vilka läromedel som ska användas.

Uppdraget ska redovisas senast den 30 juni 2021.

Nationella prov

Gällande rätt

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bemyndigas i skollagen att meddela föreskrifter om skyldighet att delta i nationella prov (29 kap. 28 § skollagen). Regeringen har meddelat föreskrifter om nationella prov, t.ex. i vilka ämnen det ska finnas nationella prov och när de ska genomföras. Ytterligare föreskrifter om nationella prov har meddelats av Skolverket. Nationella prov genomförs i vissa ämnen i årskurs 3, 6 och 9. Även i specialskolans årskurs 4, 7 och 10 samt i sameskolans årskurs 3 och 6 genomförs nationella prov. I årskurs 3 finns nationella prov i matematik och svenska eller svenska som andraspråk. I årskurs 6 finns det prov i engelska, matematik och svenska eller svenska som andraspråk. I årskurs 9 finns det prov i engelska, matematik, svenska eller svenska som andraspråk samt i något SO-ämne och något NO-ämne. I gymnasieskolan finns det prov i engelska, matematik samt i svenska eller svenska som andraspråk. Vilka prov en elev ska göra beror på vilket program eleven går. Syftet med proven är att stödja betygsättningen, förutom i årskurs 3 där syftet är att stödja bedömningen av om eleven har uppnått kunskapskraven.

Särskilt om betyg i grund- och gymnasiesärskolan

Allmänna bestämmelser om betyg finns i 3 kap. skollagen. I grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska betyg sättas i den utsträckning och form som följer av skollagen eller annan författning. Rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar och eleverna ska informeras om de grunder som tillämpas vid betygsättningen (3 kap. 13–15 §§ skollagen).

I grundskolan ska betyg sättas i slutet av varje termin fr.om. årskurs 6 i alla ämnen som eleven har fått undervisning i under terminen. Detsamma gäller i grundsärskolan, om en elev eller elevens vårdnadshavare begär det (11 kap. 19 § skollagen). I gymnasiesärskolan ska betyg sättas på varje avslutad kurs på de nationella programmen och efter genomfört gymnasiesärskolearbete (18 kap. 22 § skollagen).

Betygsskalan har fem steg: A, B, C, D och E. Betyget F används inte i grundsärskolan respektive gymnasiesärskolan. Om en elevs kunskaper inte motsvarar kunskapskravet för betyget E eller högre ska betyg inte sättas (11 kap. 20 § och 18 kap. 23 § skollagen).

Utskottets ställningstagande

Läromedel

Utskottet vill understryka att läromedel av god kvalitet är väsentligt för att lärare ska kunna utforma en ändamålsenlig undervisning och för att elever ska kunna tillgodogöra sig kunskap. Även digitala läromedel behöver utgöra ett ändamålsenligt verktyg i undervisningen. Utskottet konstaterar att skollagens bestämmelser tydliggör att alla elever utan kostnad ska ha tillgång till böcker

och andra lärverktyg som behövs för en tidsenlig utbildning. Vidare framgår av läroplanen för grundskolan att rektorn har ett särskilt ansvar för att skolans arbetsmiljö utformas så att eleverna får tillgång till läromedel av god kvalitet och andra lärverktyg för en tidsenlig utbildning. Utskottet välkomnar att regeringen har tillsatt en utredning för att säkerställa tillgången och kvaliteten på läromedel. Utredningen, som ska lämna sitt betänkande senast den 30 juni 2021, rymmer frågor om hur val av ändamålsenliga och tillgängliga läromedel av hög kvalitet kan underlättas och hur statens roll bör se ut när det gäller läromedel. Utskottet vill inte föregripa det arbete som pågår.

Därmed avstyrks motionerna 2020/21:177 (V) yrkande 3, 2020/21:1936 (SD) yrkande 4, 2020/21:3050 (MP) yrkande 8, 2020/21:3286 (C) yrkande 2, 2020/21:3319 (M) yrkande 16.

Nationella prov

Vad gäller frågan om att införa nationella prov i grund- och gymnasiesärskolan vill utskottet hänvisa till bestämmelserna i skollagen om betygsättning för elever i grundsärskolan och gymnasiesärskolan. Utskottet anser att befintligt regelverk är väl avvägt. Mot denna bakgrund avstyrks motion 2020/21:3092 (M).

Särskilda undervisningsämnen och kunskapsområden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om särskilda undervisningsämnen och kunskapsområden som idrott och hälsa och sexualundervisning.

Jämför reservation 12 (M), 13 (C) och 14 (KD).

Motionerna

Idrott och hälsa m.m.

I motion 2020/21:1789 av Kalle Olsson och Anna-Caren Säterberg (båda S) framhålls att alla elever årligen bör få öva grunderna i hjärt-lungräddning (HLR) och att åtgärder bör övervägas för att säkerställa att alla högstadiel elever har adekvata kunskaper i HLR.

Möjligheten att införa cykling som ett kunskapsmål inom ämnet idrott och hälsa bör ses över enligt motion 2020/21:1902 av Johan Büser och Anna Johansson (båda S).

Enligt kommittémotion 2020/21:3338 av Lotta Finstorp m.fl. (M) yrkande 9 bör allemansrätt, orientering och kartkunskap behållas som kunskapskrav i årskurs 6 och 9 i ämnet idrott och hälsa.

I kommittémotion 2020/21:3626 av Gudrun Brunegård m.fl. (KD) yrkande 33 framhålls att ämnet idrott och hälsa på många håll har blivit för teoretiserat,

och att det därmed finns ett behov av att i skollagen förtydliga att ämnet idrott och hälsa ska innebära mer idrott/fysisk aktivitet och mindre teori.

Enligt motion 2020/21:2734 av Annika Hirvonen Falk m.fl. (MP) yrkande 3 bör det följas upp att utformningen av de reviderade kursplanerna i grundskolan, specialskolan och sameskolan inte får till följd att undervisningen i och elevernas kunskaper om orientering och allemansrätten försämrats.

Sexualundervisning och våld i nära relationer

I motion 2020/21:185 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkande 4 framhålls att jämställdheten i sexualundervisningen bör stärkas. Motionärerna anför att det är viktigt att sexualundervisningen inkluderar ett makt- och jämställdhetsperspektiv samt frågor om hedersrelaterat våld. Vidare framhålls att frågan om pornografi bör tas upp ur ett kritiskt perspektiv.

Enligt kommittémotion 2020/21:2958 av Johan Hedin m.fl. (C) yrkande 16 behöver kunskapen om våld och tvång i ungas nära relationer öka och en eventuell negativ utveckling behöver motverkas.

Enligt motion 2020/21:3052 av Annika Hirvonen Falk och Janine Alm Ericson (båda MP) yrkande 1 bör undervisningen i sexualitet och samtycke förbättras och likvärdigheten garanteras. Motionärerna lyfter fram att sexualundervisningen bör inkludera frågor om relationer, makt, våld och samtycke samt olika sexualiteter. Motionärerna framhåller även att ämnesområdet sex och samlevnad bör byta namn till sexualitet, samtycke och relationer för att betona vikten av samtycke. I samma motion yrkande 2 framförs vikten av att våldsprevention och porrkritik inkluderas i sexualitets- och samtyckesundervisningen. Motionärerna tar bl.a. upp att de insatser som genomförts hittills saknar ett tydligt porrkritiskt inslag och en tydlig metodik vad gäller våldsprevention.

Övriga undervisningsämnen och kunskapsområden

Enligt motion 2020/21:852 av Ola Möller (S) bör kunskapen om den svenska modellen öka. Därför anför motionären att det bör övervägas att den svenska modellen och kunskaper om den ska genomsyra läroplanen.

För att ge elever kunskaper för att bl.a. bli förberedda på vuxenlivet bör undervisningstiden i hem- och konsumentkunskap öka enligt motion 2020/21:1989 av Ulrika Jörgensen (M).

För att skapa ett krismedvetande och bidra till ett mer uthålligt samhälle i händelse av kris framförs i motion 2020/21:3361 av David Lång och Eric Westroth (båda SD) att hemkunskapsämnet i grundskolan bör utvecklas för att omfatta grundläggande kriskunskap. Enligt motionärerna bör ämnet även kunna rymma praktiska råd om hur samhällskriser kan hanteras inom ramen för hushållet.

I kommittémotion 2020/21:3626 av Gudrun Brunegård m.fl. (KD) yrkande 10 framhålls att den fria läsningen under skoltid på lämpligt sätt bör utökas,

t.ex. som en 20 minuter lång inledning på dagen i grundskola och gymnasium utöver ordinarie timplan.

Enligt motion 2020/21:2734 av Annika Hirvonen Falk m.fl. (MP) yrkande 2 bör artkunskap och artskydd vara en naturlig del av undervisningen från förskolan till gymnasiet. Av den anledningen framför motionärerna att kunskap om natur och biologisk mångfald bör inkluderas och utökas i läroplanerna i alla skolformer.

I motion 2020/21:3652 av Leila Ali-Elmi (MP) framförs att mänskliga rättigheter med fokus på diskrimineringsgrunderna och barnkonventionen bör införas som ett enskilt ämne i skolan, bl.a. i syfte att barnen ska lära sig om varandras olikheter och ömsesidig respekt.

Bakgrund och gällande rätt

Grundskolan

Grundskolans ämnen räknas upp i skollagen (10 kap. 4 §). Undervisningen ska omfatta bild, engelska, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, matematik, musik, naturorienterande ämnen (biologi, fysik och kemi), samhällsorienterande ämnen (geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap), slöjd, svenska eller svenska som andraspråk och teknik. Dessutom ska moderna språk finnas som ämne och erbjudas varje elev inom ramen för språkval och ämnet modersmål för de elever som ska erbjudas modersmålsundervisning. För varje ämne ska det finnas en kursplan. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om kursplaner (10 kap. 8 §).

Den 1 juli 2018 började en ny stadiindelning för grundskolan och reglering av undervisningstiden per stadium att gälla. Den nya regleringen innebär att grundskolans timplan regleras på förordningsnivå som en bilaga till skolförordningen (2011:185). Utöver undervisningen i de särskilda ämnena finns elevens val och skolans val (10 kap. 4 § skollagen). Undervisningen i elevens val ska syfta till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen. Skolans val får omfatta ett lokalt tillval, om Skolverket har godkänt en plan för undervisningen. Kursplanerna för respektive ämne framgår av läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11, reviderad 2019). Av förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 368) framgår att läroplanen inklusive kursplanerna och kunskapskraven uttrycker de kunskaper och värden som eleverna ska ha med sig från grundskolan. När det gäller utformningen av undervisningen, bl.a. val av stoff och metoder, framgår det av förarbetena att styrdokumentet ger stor frihet för varje skola att organisera undervisningen efter egna förutsättningar och pedagogiska val. Enligt 9 kap. 8 § skolförordningen ska huvudmannen erbjuda eleverna ett allsidigt urval av ämnen som elevens val.

Under 2018 beslutade regeringen om ändrade läroplaner för grundskola, förskoleklass, fritidshem, grundsärskola, specialskola och sameskola i syfte att stärka skolans jämställdhetsuppdrag (se ovan).

Reviderade kursplaner för grundskolan

Den 14 augusti 2020 beslutade regeringen om reviderade kursplaner för grundskolan. I de ändrade kursplanerna betonas fakta och förståelse i större utsträckning än tidigare och innehållet skiljer sig tydligare mellan stadierna. Det centrala innehållet i respektive ämne har anpassats till ämnets undervisningstid eller poängomfattning när det gäller bl.a. konkretionsgrad och progression. Vidare har kunskapskraven gjorts mindre detaljerade. Beslutet bygger på en överenskommelse mellan regeringen, Centerpartiet och Liberalerna (regeringens pressmeddelande 2020-08-14).

De reviderade kursplanerna var avsedda att börja gälla den 1 juli 2021, men eftersom skolan befinner sig i ett ansträngt läge med anledning av pandemin har regeringen bedömt att huvudmän, rektorer och lärare inte bör belastas med det omfattande och tidskrävande implementeringsarbete som skulle krävas under våren 2021. Regeringen beslutade därför i februari 2021 att flytta fram tillämpningen av de reviderade kursplanerna i grundskolan och motsvarande skolformer till höstterminen 2022.

Gymnasieskolan

Till skillnad från grundskolans ämnen regleras inte gymnasieskolans ämnen i skollagen. I 4 kap. 1 § gymnasieförordningen (2010:2039, reviderad 2018) anges att Skolverket får meddela ytterligare föreskrifter om vilka ämnen och kurser som ska ingå i respektive program och i de nationella inriktningarna. Av läroplanen för gymnasieskolan (Gy 11, reviderad 2018) framgår att de gymnasiegemensamma ämnena är ämnen som alla gymnasieelever läser. De varierar i omfattning mellan de olika programmen. Det finns nio gymnasiegemensamma ämnen: engelska, historia, idrott och hälsa, matematik, naturkunskap, religionskunskap, samhällskunskap och svenska eller svenska som andraspråk. Varje program innehåller också ett antal programgemensamma ämnen, programfördjupning, inriktningskurser och individuellt val. Inom det individuella valet på yrkesprogrammen ska skolan erbjuda kurser som krävs för grundläggande högskolebehörighet. Estetiska kurser och kurser i idrott och hälsa ska alltid erbjudas på samtliga program. Dessutom ska de nationella programmen innehålla ett gymnasiearbete som sammanfattar utbildningen på programmet.

Övergripande perspektiv i läroplanerna m.m.

Enligt 1 kap. 11 § skollagen ska en läroplan som utgår från bestämmelserna i skollagen gälla för varje skolform och för fritidshemmet. Läroplanen ska ange utbildningens värdegrund och uppdrag. Den ska också ange mål och riktlinjer för utbildningen. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om läroplaner. I såväl läroplanen för grundskolan (Lgr 11) som för gymnasieskolan (Gy 11) anges följande fyra övergripande perspektiv som ingår i skolans uppdrag och som ska anläggas i all undervisning.

1. Genom ett historiskt perspektiv kan eleverna utveckla en förståelse för samtiden och en beredskap inför framtiden samt utveckla sin förmåga till dynamiskt tänkande.
2. Genom ett miljöperspektiv ska undervisningen bl.a. belysa hur samhällets funktioner och vårt sätt att leva och arbeta kan anpassas för att skapa hållbar utveckling.
3. Ett internationellt perspektiv är viktigt för att kunna se den egna verkligheten i ett globalt sammanhang, skapa internationell solidaritet, förbereda för ett samhälle med kontakter över kultur- och nationsgränser samt utveckla förståelse för den kulturella mångfalden inom landet.
4. Det etiska perspektivet ska präglade skolans verksamhet för att ge grund för och främja elevernas förmåga att göra personliga ställningstaganden.

Av Lgr 11 framgår vidare att en skolas rektor har ansvar för att undervisningen integrerar ämnesövergripande kunskapsområden, vilket bl.a. inkluderar miljö, trafik, jämställdhet, konsumentfrågor samt sex och samlevnad. I beskrivningen av skolans uppdrag i läroplanen för grundskolan anges bl.a. att utbildning och fostran i djupare mening är en fråga om att överföra och utveckla ett kulturarv – värden, traditioner, språk, kunskaper – från en generation till nästa. Skolan ska förmedla de mer beständiga kunskaper som utgör den gemensamma referensram alla i samhället behöver.

Översyn av timplanen i grundskolan

Skolverket gavs i regleringsbrevet för 2020 i uppdrag att genomföra en översyn av timplanen för grundskolan. Skolverket ska analysera behovet av en omfördelning av tid mellan ämnen i syfte att skapa en bättre balans mellan undervisningens innehåll och den undervisningstid som anges i timplanen. Skolverket ska särskilt beakta möjligheten att utöka undervisningstiden i ett eller flera ämnen genom att minska eller ta bort undervisningstiden i elevens val. Uppdraget ska redovisas senast den 31 mars 2021.

Idrott och hälsa m.m.

Av de reviderade kursplanerna för grundskolan framgår att undervisningen i ämnet idrott och hälsa ska ge eleverna förutsättningar att utveckla förmåga att röra sig allsidigt i olika fysiska sammanhang, genomföra och anpassa aktiviteter inom friluftsliv och utevistelse efter olika förhållanden och miljöer, planera, genomföra och värdera olika aktiviteter utifrån hur de påverkar fysisk förmåga och hälsa, och att agera säkert och förebygga risker i samband med rörelse, friluftsliv och utevistelser samt att simma och hantera nödsituationer på land och i vatten.

Från och med den 1 juli 2019 har den garanterade undervisningstiden i idrott och hälsa utökats med 100 timmar i grundskolan. Beslutet innebar att den garanterade undervisningstiden i elevens val minskade med lika många timmar.

Det centrala innehållet i de reviderade kursplanerna för årskurs 1–3 vad gäller orientering och allemansrätten utgörs av att orientera sig i närmiljön, enkla kartors uppbyggnad samt allemansrättens grunder. Under årskurs 4–6 utgörs det centrala innehållet av att orientera sig i den närliggande natur- och utemiljön med hjälp av kartor, såväl med som utan stöd av digitala verktyg. Vidare anges rättigheter och skyldigheter i naturen enligt allemansrätten och dess tillämpning i praktiken. I princip motsvarande centrala innehåll som för årskurs 4–6 gäller för årskurs 7–9. Av kunskapskraven för slutet av årskurs 6 framgår att eleven, för att uppnå betygen A till E, genomför aktiviteter i natur- och utemiljö på ett väl fungerande, fungerande eller i huvudsak fungerande sätt utifrån syftet med aktiviteterna och utifrån olika förhållanden. Motsvarande kunskapskrav i slutet av årskurs 9 utgörs av att eleven genomför friluftaktiviteter under skilda årstider på ett väl fungerande, fungerande eller i huvudsak fungerande sätt utifrån syftet med aktiviteterna och utifrån olika förhållanden och miljöer. Det centrala innehållet i de reviderade kursplanerna är i huvudsak detsamma jämfört med de kursplaner som gäller nu, medan kunskapskraven i slutet av årskurs 6 och 9 om allemansrättens regler och orientering i bekanta miljöer med hjälp av kartor har tagits bort i de reviderade kursplanerna.

Av kursplanen för ämnet idrott och hälsa framgår även att första hjälpen och hjärt- och lungräddning utgör ett centralt innehåll för årskurs 7–9.

Regeringen har gett Trafikverket i uppdrag att fördela medel till ideella organisationer för bl.a. informations- och utbildningsinsatser som bidrar till att öka andelen resor med cykel. Bland de beviljade projekten för 2020–2021 finns ett projekt som rör ökad och säker cykling för skolbarn.

Särskilt om sexualundervisning och våld i nära relationer

Regeringen beslutade den 4 februari 2021 om ändringar i läroplanerna för kunskapsområdet som i dag kallas sex och samlevnad. Ämnet byter namn till sexualitet, samtycke och relationer. Ändringarna innebär bl.a. att undervisningen i sexualitet, samtycke och relationer ska ske återkommande och bidra till att främja alla elevers hälsa och välbefinnande samt stärka deras förutsättningar att göra medvetna och självständiga val. Vidare framgår att skolan ska bidra till att eleverna utvecklar förståelse för egna och andras rättigheter och ska förmedla betydelsen av att sexualitet och relationer präglas av samtycke. I utbildningen ska maktstrukturer kopplade till kön och hedersrelaterat våld och förtryck kritiskt granskas. Läroplansändringarna syftar även till att ge eleverna möjlighet att utveckla ett kritiskt förhållningssätt till hur relationer och sexualitet framställs i olika medier och sammanhang, bl.a. i pornografi. Förändringarna omfattar grundskolan, grundsärskolan, sameskolan, specialskolan, gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och vuxenutbildningen. Ändringarna ska tillämpas från höstterminen 2022.

Skolverket gavs i regleringsbrevet för 2021 i uppdrag att stärka det systematiska arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck inom skolväsendet

genom kunskapshöjande insatser och stöd för olika personalgrupper inom skolan och förskolan. Arbetet ska ta sin utgångspunkt i Skolverkets förslag till ändringar i läroplaner i fråga om kunskapsområdet sex och samlevnad (beslutade av regeringen i februari 2021) och särskilt beakta elevhälsans hälsofrämjande och förebyggande uppdrag samt omfatta ökad upptäckt av utsatthet för hedersrelaterat våld och förtryck, inklusive barnäktenskap, tvångsäktenskap och könsstymning. Uppdraget ska redovisas senast den 4 februari 2022.

Regeringen beslutade den 27 augusti 2020 om att ge Brottsförebyggande rådet (Brå) i uppdrag att, utifrån svensk och internationell forskning, identifiera förebyggande och stödjande åtgärder mot våld i nära relationer bland unga samt identifiera vilka kunskapsluckor som finns. Brå ska även lämna förslag på strategiska åtgärder för hur samhällets förmåga i bred bemärkelse kan förbättras för att förebygga våld i nära relationer bland unga. Uppdraget ska redovisas senast den 29 oktober 2021 (Ju2020/03036/KRIM).

Särskilt om läsning

Regeringen har vidtagit ett antal åtgärder för ökat läsande, bl.a. med grund i förslagen från Läsdelegationens betänkande (SOU 2018:57). Regeringen har bl.a. byggt ut den nationella satsningen Bokstart som drivs av Kulturrådet sedan 2015 och som handlar om små barns språk- och läsutveckling. I budgetpropositionen för 2021 avsätts 15 miljoner kronor för 2021 och 20 miljoner kronor årligen fr.o.m. 2022 för utbyggnaden. Vidare har 10 miljoner kronor per år från 2021 avsatts för att inrätta ett läsråd som bl.a. ska samla läsfrämjande aktörer från olika delar av samhället.

Skolverket har i regleringsbrevet för 2021 fått i uppdrag att genomföra kontinuerliga och långsiktiga insatser för att främja ett ökat läsande generellt, inklusive att stärka Läslovet. Syftet är att väcka nyfikenhet för de möjligheter som skönlitteratur och sakprosa kan ge samt stimulera läsintresse hos barn och elever oavsett kön i förskolan, förskoleklassen, fritidshemmet, grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Uppdraget ska redovisas senast den 16 december 2022.

I delbetänkandet från Utredningen om stärkta skolbibliotek och läromedel redogörs för studier och rapporter som rör s.k. fria läsandet är väsentligt för läsintresset, och att läsintresset i sin tur är väsentligt för läsförståelsen. Utredningen anför att skolbibliotekarier har en central plats, inte minst för det fria läsandet, och att elevers motivation för läsning kan öka genom samarbete mellan lärare och skolbibliotekarier. Betänkandet har skickats på remiss.

Särskilt om natur och hållbar utveckling

I de övergripande målen i läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11) anges att varje elev efter genomgången grundskola bl.a. ska ha fått kunskaper om förutsättningarna för en god miljö och en hållbar

utveckling och förståelse för den egna livsstilens betydelse för hälsan, miljön och samhället. Dessa frågor ingår även mer specifikt i kursplanerna för undervisningen i de naturorienterande ämnena. Av läroplanen för gymnasieskolan framgår att miljöperspektivet i undervisningen i gymnasieskolan ska ge eleverna insikter så att de dels själva kan medverka till att hindra skadlig miljöpåverkan, dels kan skaffa sig ett personligt förhållningssätt till de övergripande och globala miljöfrågorna. Undervisningen ska belysa hur samhällets funktioner och vårt sätt att leva och arbeta kan anpassas för att skapa hållbar utveckling. Vidare framhålls att skolans mål är att varje elev ska visa respekt för och omsorg om såväl närmiljön som miljön i ett vidare perspektiv (Gy 11).

Särskilt om mänskliga rättigheter, diskriminering och barnkonventionen

I de övergripande målen i läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11) anges att varje elev efter genomgången grundskola bl.a. ska ha fått kunskaper om samhällets lagar och normer, mänskliga rättigheter och demokratiska värderingar i skolan och i samhället. Dessa frågor ingår även mer specifikt i kursplanen för undervisningen i samhällskunskap. I de övergripande målen i läroplanen för gymnasieskolan (Gy 11) framgår att varje elev bl.a. ska kunna göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden grundade på kunskaper om mänskliga rättigheter och grundläggande demokratiska värderingar samt personliga erfarenheter, ska respektera andra människors egenvärde samt ta avstånd från att människor utsätts för diskriminering, förtryck och kränkande behandling.

Lagen (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter trädde i kraft den 1 januari 2020. Beslutet innebär ett förtydligande av att svenska domstolar och rättstillämpare ska beakta de rättigheter som följer av barnkonventionen. Barnets rättigheter ska beaktas vid avvägningar och bedömningar som görs i beslutsprocesser i mål och ärenden som rör barn. Det framgår av de reviderade läroplanerna för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet respektive gymnasieskolan att skolan ska gestalta och förmedla de värden och rättigheter som uttrycks i barnkonventionen.

Utskottets ställningstagande

Idrott och hälsa m.m.

Vad gäller yrkandena om att allemansrätt, orientering och kartkunskap bör bibehållas som kunskapskrav i årskurs 6 och 9 i ämnet idrott och hälsa, och att det bör följas upp att borttagandet av kunskapskraven inte får till följd att undervisningen i och elevernas kunskaper om orientering och allemansrätten försämras, vill utskottet instämma i det som kommer till uttryck i motionerna, att det är viktigt att eleverna får kunskap om dessa frågor. Utskottet hänvisar till att allemansrätt, orientering och kartkunskap fortfarande ingår i det centrala

innehållet för ämnet och därmed utgör ett obligatoriskt innehåll som undervisningen ska behandla. Vidare vill utskottet hänvisa till att det är regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, som beslutar om innehållet i skolans kursplaner. Därmed avstyrker utskottet motionerna 2020/21:2734 (MP) yrkande 3 och 2020/21:3338 (M) yrkande 9.

Vad gäller yrkandet om att förtydliga att ämnet idrott och hälsa ska innebära mer fysisk aktivitet och mindre teori vill utskottet framhålla att antalet timmar i ämnet idrott och hälsa nyligen utökades. Vidare vill utskottet framhålla att de reviderade kursplanerna för grundskolan i ämnet idrott och hälsa innebär att eleverna bl.a. ska ges förutsättningar att utveckla förmåga att röra sig allsidigt i olika fysiska sammanhang samt planera, genomföra och värdera olika aktiviteter utifrån hur de påverkar fysisk förmåga och hälsa. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motionen 2020/21:3626 (KD), yrkande 33.

Vad gäller yrkandena om att säkerställa att alla högstadiel elever har adekvata kunskaper i hjärt- och lungräddning och om att införa cykling som ett kunskapsmål inom ämnet idrott och hälsa vill utskottet framhålla den flexibilitet som finns i gällande regelverk för elevens val och skolans val. Vidare vill utskottet hänvisa till det centrala innehållet i ämnet idrott och hälsa vad gäller hjärt- och lungräddning, samt regeringens pågående satsningar för att främja ökad cykling. Mot den bakgrunden avstyrker utskottet motionerna 2020/21:1789 (S) och 2020/21:1902 (S).

Sexualundervisning och våld i nära relationer

En stärkt och förbättrad sexualundervisning är enligt utskottet en viktig och aktuell fråga. Utskottet ser därför positivt på de i februari beslutade ändringarna i läroplanerna för kunskapsområdet sex och samlevnad som bl.a. syftar till att eleverna ska utveckla förståelse för egna och andras rättigheter, att skolan ska förmedla betydelsen av att sexualitet och relationer präglas av samtycke samt att maktstrukturer kopplade till kön och hedersrelaterat våld och förtryck kritiskt granskas. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motionerna 2020/21:185 (SD) yrkande 4 och 2020/21:3052 (MP) yrkandena 1 och 2.

Vad gäller yrkandet om behovet av ökad kunskap om våld och tvång i ungas nära relationer och att motverka en eventuell negativ utveckling vill utskottet hänvisa till det uppdrag till Brå som beslutades i augusti 2020 som ska identifiera förebyggande och stödjande åtgärder mot våld i nära relationer bland unga samt vilka kunskapsluckor som finns. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motionen 2020/21:2958 (C) yrkande 16.

Övriga undervisningsämnen och kunskapsområden

Vad gäller yrkandena om undervisning i särskilda ämnen och kunskapsområden vill utskottet framhålla den flexibilitet som finns i gällande regelverk för elevens val och skolans val. Vidare vill utskottet framhålla att det är regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, som

utformar innehållet i skolans läroplaner och kursplaner. Utskottet vill också lyfta fram att det i läroplanerna anges fyra övergripande perspektiv som ska anläggas i all undervisning: det historiska perspektivet, miljöperspektivet, det internationella perspektivet och det etiska perspektivet.

Vad gäller yrkandet om att utöka den fria läsningen vill utskottet framhålla de ovan beskrivna satsningarna för ökat läsande hos barn och unga som regeringen genomfört samt det nyligen beslutade uppdraget till Skolverket om att genomföra kontinuerliga och långsiktiga insatser för att främja ett ökat läsande.

Mot den bakgrunden avstyrker utskottet motionerna 2020/21:852 (S), 2020/21:1989 (M), 2020/21:2734 (MP) yrkande 2, 2020/21:3361 (SD), 2020/21:3626 (KD) yrkande 10 och 2020/21:3652 (MP).

Praktisk arbetslivsorientering m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om att bl.a. tillsätta en utredning för att se över hur regler om arbetsmiljö samspelar med prao.

Jämför reservation 15 (M).

Motionen

Enligt kommittémotion 2020/21:3330 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 4 bör regeringen tillsätta en utredning för att se över hur regler om arbetsmiljö samspelar med prao och hur dessa kan anpassas för att möjliggöra för fler företag att ta emot praoelever. Motionärerna anser även att den föreslagna utredningen bör innefatta relationen mellan skola och arbetsplats inom utbildningskontrakt på gymnasial lärlingsutbildning. Vidare anför motionärerna i yrkande 6 att prao ska vara kopplat till läroplanens mål och riktlinjer och kunna tillgodoses i annan form som skolan anser vara lämplig, exempelvis genom studiebesök.

Gällande rätt

Samverkan mellan skola och arbetsliv

Samverkan med arbetslivet och entreprenörskap är övergripande teman som betonas i läroplaner, examensmål samt ämnes- och kursplaner för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11) samt gymnasieskolan (Gy 11). Rektorn har ett särskilt ansvar för att utveckla samverkan med skolor och arbetslivet utanför skolan så att eleverna får konkreta erfarenheter som har betydelse för deras val av fortsatt utbildning och yrkesinriktning. I de övergripande målen för läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11) anges t.ex. att skolans mål är att varje elev kan granska olika valmöjligheter och ta ställning till frågor som rör

den egna framtiden och även har inblick i närsamhället och dess arbets-, förenings- och kulturliv. För att uppnå detta ska alla som arbetar i skolan verka för att utveckla kontakter med kultur- och arbetsliv, föreningsliv samt andra verksamheter utanför skolan som kan berika skolan som en lärande miljö. Lärarna ska bl.a. medverka till att utveckla kontakter med organisationer, företag och andra som kan bidra till att berika skolans verksamhet och förankra den i det omgivande samhället. Vidare anges det i läroplanen att skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt vilja att pröva egna idéer och lösa problem. Vidare ska skolan bidra till att eleverna utvecklar ett förhållningssätt som främjar entreprenörskap. I de övergripande målen i läroplanen för gymnasieskolan (Gy11) anges bl.a. att skolan har ansvar för att varje elev har kunskaper om samhälls- och arbetslivet. Skolan ska även bidra till att eleverna utvecklar kunskaper och förhållningssätt som främjar entreprenörskap, företagande och innovationstänkande. Gymnasieskolan ska ha nära samverkan med arbetslivet, universiteten och högskolorna samt med samhället i övrigt. Detta krävs för att eleverna ska få en utbildning av hög kvalitet och få underlag för val av kurser inom utbildningen och för vidare studier eller yrkesverksamhet.

Praktisk arbetslivsorientering

I januari 2018 beslutade riksdagen om en stärkt koppling mellan skola och arbetsliv genom att huvudmän för grundskolor och specialskolor från hösten 2018 blivit ansvariga för att anordna obligatorisk praktisk arbetslivsorientering, s.k. prao. Lagändringarna trädde i kraft den 1 juli 2018 (prop. 2017/18:24, bet. 2017/18:UbU9, rskr. 2017/18:155). I grundskolan ska prao omfatta minst tio dagar sammanlagt fr.o.m. årskurs 8. I specialskolan gäller samma omfattning som grundskolan fr.o.m. årskurs 9. Syftet med prao är att eleverna ska få kunskaper om arbetslivet inför kommande studie- och yrkesval (10 kap. 8 a § skollagen). Regeringen konstaterar i förarbetena (prop. 2017/18:24 s. 16) att skälet till att prao ska omfatta minst tio dagar är att det inom skolväsendet finns en rättslig reglering av t.ex. miniminivån för omfattningen av arbetsplatsförlagt lärande inom gymnasieskolan, nämligen 4 kap. 12 § gymnasieförordningen (2010:2039). För att säkerställa att alla elever får en reell möjlighet till prao anser regeringen därför att det är lämpligt att även i fråga om obligatorisk prao införa en reglerad miniminivå för omfattningen som en elev ska genomföra prao. Regeringen anför vidare att skolhuvudmännen har frihet att organisera arbetet och att det inte finns något som hindrar att en skola erbjuder eleverna prao i högre omfattning än vad som anges i lagen.

Innan en elev placeras på en praoplats ska huvudmannen genomföra en undersökning och riskbedömning. I förarbetena (prop. 2017/18:24 s. 21) understryker regeringen vikten av att säkerställa elevernas säkerhet under praoperioden. Elever som genomgår utbildning på en arbetsplats ska likställas med arbetstagare i arbetsmiljöhänseende, enligt 1 kap. 3 § första stycket

arbetsmiljölagen (1977:1160). Enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter om minderårigas arbetsmiljö (AFS 2012:3) och allmänna råd om tillämpningen av föreskrifterna ska arbetsgivare, uppdragsgivare, skolhuvudmän och praktikgivare genomföra en undersökning och riskbedömning med särskild hänsyn till att arbets- och skoluppgifter kan komma att utföras av minderåriga som ännu inte är fysiskt och psykiskt mogna (4 §). Innan en elev placeras på en praoplats ska huvudmannen göra en bedömning av om den aktuella arbetsplatsen, utifrån riskbedömningen, är lämplig för en viss elev och vilka eventuella åtgärder som behöver vidtas. Åtgärder som kan bli aktuella är exempelvis att ta fram rutiner eller införskaffa skyddsutrustning.

Av skollagen framgår att prao för en elev i första hand ska anordnas på en arbetsplats och i andra hand genom att eleven deltar i undervisning på ett yrkesprogram i gymnasieskolan. Om det finns synnerliga skäl får andra former av arbetslivsorienterande insatser ersätta prao för en elev (10 kap. 8 a § skollagen). Av förarbetena (prop. 2017/18:24 s. 39) framgår att det med synnerliga skäl avses att huvudmannen i princip ska ha uttömt möjligheterna att hitta en praoplats eller plats på ett yrkesprogram innan andra arbetslivsorienterande insatser erbjuds en elev. Vidare framhålls att det även kan tänkas finnas enstaka fall där huvudmannen bedömer att det inte är lämpligt att placera en elev på en arbetsplats, t.ex. till följd av den undersökning och riskbedömning som huvudmannen ska genomföra. En sådan bedömning kan innebära att andra insatser ses som mer lämpade för en enskild elev. Sådana insatser ska på annat sätt ge eleverna kunskaper om arbetslivet inför kommande studie- och yrkesval och kan t.ex. bestå av entreprenörskapsprojekt i skolan, studiebesök på arbetsplatser eller att arbetslivsrepresentanter från olika branscher informerar elever om yrkesinnehåll och arbetsvillkor.

Av skollagen framgår att det inom yrkesprogrammen, respektive de nationella programmen för gymnasiesärskolan, får finnas gymnasial lärlingsutbildning och att den i huvudsak ska vara förlagd till en eller flera arbetsplatser (16 kap. 11 § och 19 kap. 10 § skollagen).

Utskottets ställningstagande

Utskottet instämmer i vikten av en välfungerande och ändamålsenlig samverkan mellan skola och arbetsliv, där såväl prao som andra former av arbetslivsorienterande insatser är värdefulla för att ge eleverna erfarenheter som har betydelse för deras val av fortsatt utbildning och yrkesinriktning.

Vad gäller yrkandet om att prao ska vara kopplat till läroplanens mål och riktlinjer och kunna tillgodoses i annan form vill utskottet framhålla att skolans läroplaner och regelverk på olika sätt stimulerar till samverkan med arbetslivet, bl.a. genom rektorns ansvar för att utveckla samverkan med skolor och arbetslivet utanför skolan. Syftet är att eleverna ska få konkreta erfarenheter som har betydelse för deras val av fortsatt utbildning och yrkesinriktning. I läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och

fritidshemmet anges vidare att skolans mål är att varje elev kan granska olika valmöjligheter och ta ställning till frågor som rör den egna framtiden och har inblick i närsamhället och dess arbets-, förenings- och kulturliv. Riksdagen beslutade i januari 2018 om ändringar i skollagen i syfte att stärka kopplingen mellan skola och arbetsliv, där det bl.a. reglerades att en huvudman för en grundskola ska ansvara för att prao anordnas under sammanlagt minst tio dagar för alla elever i grundskolan fr.o.m. årskurs 8. Utskottet vill vidare hänvisa till att det i dagens regelverk finns utrymme för huvudmännen att ta hänsyn till lokala förutsättningar vid planeringen av undervisningen och när praoverksamheten ska förläggas. Om det finns synnerliga skäl får andra former av arbetslivsorienterande insatser ersätta prao för en elev. Det finns vidare möjlighet för huvudmannen att arrangera andra typer av arbetslivsorienterande insatser, t.ex. studiebesök eller besök från arbetslivsrepresentanter, utöver praoperioden. Utskottet anser därför att det befintliga regelverket är väl avvägt och avstyrker mot den bakgrunden motion 2020/21:3330 (M) yrkande 6.

Vad gäller yrkandet om att tillsätta en utredning för att se över hur regler om arbetsmiljö samspelar med prao vill utskottet hänvisa till gällande regelverk på området. Enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter om minderårigas arbetsmiljö och allmänna råd om tillämpningen av föreskrifterna ska arbetsgivare, uppdragsgivare, skolhuvudmän och praktikgivare genomföra en undersökning och riskbedömning med särskild hänsyn till att arbets- och skoluppgifter kan komma att utföras av minderåriga som ännu inte är fysiskt och psykiskt mogna. Huvudmannen ska göra en bedömning av om den aktuella arbetsplatsen, utifrån riskbedömningen, är lämplig för en viss elev och vilka eventuella åtgärder som behöver vidtas. Utskottet vill framhålla vikten av att säkerställa elevernas säkerhet under praoperioden.

Utskottet ser mot denna bakgrund inte skäl att tillsätta en utredning om hur reglerna om arbetsmiljö samspelar med prao och avstyrker därför motion 2020/21:3330 (M) yrkande 4.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som beretts i förenklad ordning.

Jämför särskilt yttrande 1 (M), 2 (SD), 3 (C), 4 (V), 5 (KD) och 6 (L).

Utskottets ställningstagande

I betänkandet behandlas motionsyrkanden som rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet har behandlat tidigare under valperioden. Under riksmötena 2018/19 och 2019/20 gjordes detta i betänkandena 2018/19:UbU8,

2019/20:UbU11, 2019/20:UbU12, 2019/20:UbU13 och 2019/20:UbU15, och riksdagen avslog motionsyrkandena i enlighet med utskottets förslag. Utskottet ser ingen anledning att nu göra någon annan bedömning och avstyrker därför de motionsyrkanden som finns upptagna i bilaga 2.

Reservationer

1. Skolans värdegrund m.m., punkt 1 (SD)

av Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvisst (SD) och Michael Rubbestad (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:656 av Ebba Hermansson m.fl. (SD) yrkande 3 och
avslår motionerna
2020/21:332 av Solveig Zander (C),
2020/21:396 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 9,
2020/21:858 av Anna Wallentheim (S) yrkande 1,
2020/21:1632 av Sanne Lennström m.fl. (S),
2020/21:2210 av Anders Österberg (S),
2020/21:2696 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP) yrkandena 9 och 10,
2020/21:2958 av Johan Hedin m.fl. (C) yrkande 14 och
2020/21:3234 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 24.

Ställningstagande

Vi anser att det behövs ett intensifierat arbete inom förskola, skola och fritidsverksamhet med fokus på att upptäcka, ifrågasätta och förändra de värderingar och normsystem som utgör grunden för hederskulturen. Ett steg i detta arbete är att regelbundet arbeta med frågorna kring elevers attityder och erfarenheter när det gäller svenska demokratiska fri- och rättigheter likväl som skyldigheter. Det aktiva arbetet med frågorna kan kompletteras med exempelvis enkätundersökningar. De resultat som dessa visar ska därefter ligga till grund för fördjupade utbildningar inom dessa områden, anpassade efter elevunderlaget. Det är viktigt att det aktiva värdegrundsarbetet påbörjas i tidig ålder för att förhindra att barn i Sverige växer upp i en verklighet utanför majoritetssamhället. Det ger bäst förutsättningar att erbjuda utsatta flickor och pojkar verktygen och möjligheten att lättare bryta med hederskulturens normsystem eftersom det är under uppväxten som grunden för åsikter och värderingar läggs och befästs.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt det som anförts ovan.

2. Skolans värdegrund m.m., punkt 1 (C)

av Niels Paarup-Petersen (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:2958 av Johan Hedin m.fl. (C) yrkande 14 och avslår motionerna

2020/21:332 av Solveig Zander (C),

2020/21:396 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 9,

2020/21:656 av Ebba Hermansson m.fl. (SD) yrkande 3,

2020/21:858 av Anna Wallentheim (S) yrkande 1,

2020/21:1632 av Sanne Lennström m.fl. (S),

2020/21:2210 av Anders Österberg (S),

2020/21:2696 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP) yrkandena 9 och 10 samt

2020/21:3234 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 24.

Ställningstagande

Våra attityder, normer och tankemönster formar samhället. En kultur som stödjer sexuell aggression och våld, sexistiskt språkbruk, sexuella trakasserier och objektivering, ökar acceptansen för sexualbrott och våld. Det är därför av avgörande betydelse att arbetet med värderingar påbörjas redan på förskolan och sedan fortsätter under hela skoltiden.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt det som anförts ovan.

3. Skolans värdegrund m.m., punkt 1 (V)

av Daniel Riazat (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:396 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 9 och avslår motionerna

2020/21:332 av Solveig Zander (C),

2020/21:656 av Ebba Hermansson m.fl. (SD) yrkande 3,

2020/21:858 av Anna Wallentheim (S) yrkande 1,

2020/21:1632 av Sanne Lennström m.fl. (S),
2020/21:2210 av Anders Österberg (S),
2020/21:2696 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP) yrkandena 9 och 10,
2020/21:2958 av Johan Hedin m.fl. (C) yrkande 14 och
2020/21:3234 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 24.

Ställningstagande

Att kunna engagera sig politiskt är en central del i att vara en demokrati. Därför är det viktigt att elever har möjlighet att engagera sig politiskt i skolan och att möta representanter från olika politiska hemvister.

Under de senaste åren har de politiska ungdomsförbundens möjlighet att komma ut på skolor kraftigt begränsats. Skollagen ändrades 2017 för att förtydliga lagstiftningen i fråga om politisk information. Oftast ges rådet från ansvariga myndigheter till skolor att de kan avgränsa den politiska informationen i skolorna till en dag. Denna lösning tar sällan hänsyn till att de flesta som är politiskt aktiva gör detta ideellt. Det finns också ett problem som uppstår i valrörelser, nämligen att ett stort antal skolor väljer samma dag. Då blir det i stället ungdomsförbundens prioriteringar som styr vilka skolor och elever som tar del av vilken politisk information. Jag tycker att detta är en olycklig konsekvens av de begränsningar som gjorts.

Ett problem som uppmärksammas i samband med politiska organisationers besök på skolor och som inte blivit löst är närvaron av rasistiska och nazistiska organisationer. Alla elever ska kunna känna sig trygga när de går till skolan. Jag anser att det är nödvändigt för demokratin att politiska organisationer under ordnade former tillåts sprida information på skolor, men tycker samtidigt att det är orimligt att släppa in ungdomsförbund, organisationer och partier som genom sin politik och sitt budskap diskriminerar en stor del av Sveriges elever och skolpersonal.

Regeringen bör i god tid före nästa val utvärdera och utreda den senaste lagstiftningens effekter och vid behov lägga fram förslag som stärker elevers rätt till politisk information och samtidigt skyddar elever från att utsättas för diskriminering.

4. Skolans värdegrund m.m., punkt 1 (L)

av Roger Haddad (L) och Maria Nilsson (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:3234 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 24 och

avslår motionerna

2020/21:332 av Solveig Zander (C),

2020/21:396 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 9,

2020/21:656 av Ebba Hermansson m.fl. (SD) yrkande 3,

2020/21:858 av Anna Wallentheim (S) yrkande 1,

2020/21:1632 av Sanne Lennström m.fl. (S),

2020/21:2210 av Anders Österberg (S),

2020/21:2696 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP) yrkandena 9 och 10 samt

2020/21:2958 av Johan Hedin m.fl. (C) yrkande 14.

Ställningstagande

Dagens lagstiftning ger skolor med enskilda huvudmän rätt att ha konfessionella inslag utanför den direkta undervisningen som ska vara icke-konfessionell. Det finns exempel på skolor där sådana konfessionella inslag i sin helhet förläggs utanför den del av dagen som innehåller schemalagd undervisning, medan andra konfessionella skolor förlägger hela eller delar av de konfessionella inslagen mellan lektioner med icke-konfessionell undervisning. En sammanhållen skoldag utan religiösa inslag är enligt vår uppfattning det enda sättet att säkerställa att barn frivilligt väljer om de vill vara med på religiösa aktiviteter. Därför behöver vi se till att varje barn har rätt till en sammanhållen skoldag utan konfessionella inslag. Skolinspektionen bör därutöver ges ett särskilt uppdrag att granska existerande skolor med religiösa inslag samt friskolor som drivs av ideella föreningar och trossamfund.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt det som anförts ovan.

5. Trygghet och studiero m.m., punkt 2 (M)

av Kristina Axén Olin (M), Lars Püss (M) och Marie-Louise Hänel Sandström (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3298 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 9 och

avslår motionerna

2020/21:282 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 2,

2020/21:1750 av Louise Meijer (M) yrkande 2,

2020/21:1931 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 6,

2020/21:2401 av Anna Johansson och Mattias Jonsson (båda S),

2020/21:2432 av Abraham Halef (S),

2020/21:3226 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkandena 1 och 2 samt
2020/21:3271 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 3.

Ställningstagande

Många barn utsätts för olika typer av sexualbrott. Det är viktigt att förebygga dessa brott genom att barn får ökad kunskap om sexualbrott och hur förövare går till väga. Det är väldigt viktigt att barn får kunskap dels om hur förövare agerar mot barn på internet, men även i verkliga livet, dels om hur barn ska gå till väga för att få vård och stöd om de blivit utsatta. Alla skolor bör ha tydliga handlingsplaner för detta samt återkommande informera eleverna.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt det som anförts ovan.

6. Trygghet och studiero m.m., punkt 2 (SD)

av Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvis (SD) och Michael Rubbestad (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anføres i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:1931 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 6 och
avslår motionerna

2020/21:282 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 2,

2020/21:1750 av Louise Meijer (M) yrkande 2,

2020/21:2401 av Anna Johansson och Mattias Jonsson (båda S),

2020/21:2432 av Abraham Halef (S),

2020/21:3226 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkandena 1 och 2,

2020/21:3271 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 3 och

2020/21:3298 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 9.

Ställningstagande

En förutsättning för att ordning ska kunna införas är att lärare snabbt ska kunna visa ut elever som inte hörsammar deras tillsägelser ur klassrummet. För detta behöver skolor ha tillgång till jourklasser med personal som tar hand om dessa elever till dess att de uppför sig väl och kan återgå till den ordinarie undervisningen. Jourklassen bör finnas i eller i nära anslutning till varje skola, men vissa mindre skolenheter och kommuner behöver naturligtvis anpassa en dylik verksamhet till de egna förutsättningarna. Jourklassen ska ha personal som kan sätta tydliga gränser, som trivs att arbeta med dessa elever och som har lämplig utbildning. Det är önskvärt att fritidspersonal kompletterar

personalstyrkan för barn i förskoleklass till årskurs 6. En elev som inte sköter sig får undervisning i jourklass till dess eleven fungerar i en normal skolsituation, vilket kan innebära allt från en lektions vistelse till den tid som krävs. Elever som återkommande tillbringar tid i jourklass, alternativt vistas där under längre tid, bör genomgå utredning för att utvärdera huruvida eleven har neuropsykiatriska funktionsnedsättning och är i behov av specialpedagogik i liten undervisningsgrupp eller resursskola.

Det är av stor vikt att vårdnadshavarna – som har det yttersta ansvaret för sina barns uppfostran och uppförande – görs delaktiga i detta mycket viktiga arbete.

Det som avgör när en elev kan återgå till en normal skolsituation är självinsikt, vilja till förändring, uppvisad förmåga, samt gott uppförande i jourklassen. Det är i jourklass som det avgörs när eleven är mogen att återgå till den vanliga klassen. Elever som är våldsbenägna och utgör ett hot mot andra elever och skolans personal ska flyttas från skolan. Fortsatt undervisning bör de få på regionala journalskolor.

Skollagen bör ändras så att ovanstående förslag kan genomföras.

7. Trygghet och studiero m.m., punkt 2 (L)

av Roger Haddad (L) och Maria Nilsson (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:3226 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkandena 1 och 2 samt

2020/21:3271 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 3 och
avslår motionerna

2020/21:282 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 2,

2020/21:1750 av Louise Meijer (M) yrkande 2,

2020/21:1931 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 6,

2020/21:2401 av Anna Johansson och Mattias Jonsson (båda S),

2020/21:2432 av Abraham Halef (S) och

2020/21:3298 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 9.

Ställningstagande

Det är uppenbart att det krävs ett omfattande krafttag mot mobbning i den svenska skolan. Det kräver ett aktivt arbete av skolledningar, lärare och övrig skolpersonal. För att arbetet mot mobbning ska bli framgångsrikt kräver det även att alla skolor kan få det stöd och stöttning som behövs. För det ändamålet vill vi att Skolverket får i uppdrag att kontinuerligt sammanställa internationell

evidens i syfte att ge rekommendationer om vetenskapligt beprövade metoder för att motverka mobbning samt främja trygghet och studiero.

Varje skola ska årligen upprätta en likabehandlingsplan som syftar till att främja barns och elevers lika rättighet oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionsnedsättning och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Vi menar att det är av stor vikt att alla skolor har en utarbetad plan för att arbeta för likabehandling och emot kränkande behandling. Vi ser samtidigt en farhåga i att kravet på årlig revidering och uppdatering av planen leder till fel fokus. Det viktiga är att likabehandlingsplanerna efterlevs, inte bockas av.

Skolan ska vara en trygg zon för alla elever, men så är det inte i dag. Alltför ofta inträffar det att skolan tvärtom är en brottsplats eller att skolan används som uppehållsplats för kriminellt belastade unga som knyter kontakter med elever i riskzonen, utökar makt genom sin närvaro eller bedriver brottslighet av olika slag. Även om tillträdesreglerna har förbättrats på många håll behöver mycket mer göras för att säkerställa att inte obehöriga uppehåller sig i eller vid skolor.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt det som anförts ovan.

8. Läromedel, nationella prov m.m., punkt 3 (SD, KD)

av Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD), Christian Carlsson (KD) och Michael Rubbestad (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:1936 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 4 och
avslår motionerna
2020/21:177 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkande 3,
2020/21:3050 av Mats Berglund m.fl. (MP) yrkande 8,
2020/21:3092 av Ann-Sofie Lifvenhage (M) och
2020/21:3319 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 16.

Ställningstagande

Vi anser att ett läromedelsråd ska inrättas med syfte att garantera tillgänglighet till högkvalitativa, neutrala och faktabaserade skolläromedel. Läromedelsrådet ska bedöma och vid behov underkänna undermåliga läromedel. Det finns idag ett stort utbud av läromedel, vilket är bra. Däremot förekommer i utbudet en "spretighet" där kvalitetsnivån, neutraliteten och faktanivån är varierande. Lärare är kompetenta att själva välja ut de läromedel de vill använda sig av i

sin undervisning, vilket självklart ska vara det vanliga tillvägagångssättet. Däremot vittnar många lärare om betydande svårigheter att finna tid att själva bedöma vilka läromedel som håller tillräckligt hög kvalitet. Ett läromedelsråd bör inrättas bestående av profession, forskare och skolmyndigheter som granskar och kvalitetsmärker läromedel. Detta kommer att underlätta för lärarkåren och säkerställa att elever förmedlas läromedel av tillräckligt hög kvalitet. Lärarna avgör från ett certifierat urval som läromedelsrådet har lagt fram. På så vis löser vi problemet med förekomsten av läromedel som håller låg kvalitet, vare sig det handlar om att de innehåller för många faktafel, har en bristande pedagogisk struktur, är politiskt vinklade eller på andra sätt är uppenbart olämpliga och undermåliga. Det är viktigt att de läromedel som används i skolan är neutrala och fria från vinklade intressestyrda uppgifter.

En nationell plan för digitalisering behövs, och även digitala läromedel ska undergå läromedelsrådets granskning.

9. Läromedel, nationella prov m.m., punkt 3 (M)

av Kristina Axén Olin (M), Lars Püss (M) och Marie-Louise Hänel Sandström (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3319 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 16 och avslår motionerna

2020/21:177 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkande 3,

2020/21:1936 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 4,

2020/21:3050 av Mats Berglund m.fl. (MP) yrkande 8 och

2020/21:3092 av Ann-Sofie Lifvenhage (M).

Ställningstagande

För att elevernas tid i skolan ska spela så stor roll som möjligt, är det viktigt att det finns god tillgång till läromedel. Lärarförbundet, Lärarnas Riksförbund, Sveriges Elevråd, Sveriges Elevkårer, Sveriges elevråd – Svea (sedan den 1 januari Elevernas Riksförbund) och Läromedelsförfattarna har presenterat en rapport om läromedelssituationen i Sverige och kontentan av den är att var femte lärare saknar nödvändiga läromedel för att kunna bedriva en hållbar undervisning. Det är inte rimligt. Vi föreslår därför att en utredning ska ta fram förslag på hur alla Sveriges elever ska kunna få en god tillgång till läromedel.

10. Läromedel, nationella prov m.m., punkt 3 (V)

av Daniel Riazat (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:177 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkande 3 och
avslår motionerna

2020/21:1936 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 4,

2020/21:3050 av Mats Berglund m.fl. (MP) yrkande 8,

2020/21:3092 av Ann-Sofie Lifvenhage (M) och

2020/21:3319 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 16.

Ställningstagande

I dag används allt oftare digitala läromedel i skolan. Samtidigt förmedlar läromedlen som används i skolan ibland något helt annat än de värden som skolan ska förmedla om människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män samt solidaritet med människor i utsatthet. Fördomar och stereotypa föreställningar omkring vad som är manligt och kvinnligt samt trångsynthet bevaras och befästs i skolan när dess roll borde vara att bryta desamma. Det kritiska tänkandet och granskandet måste få större tyngd i undervisningen redan tidigt i grundskolan. Skolorna måste därför ta större ansvar när det gäller inköp och inventering av läroböcker. Undervisningen ska dessutom vara saklig och allsidig. Ansvaret för att undervisningen utformas i enlighet med läroplanernas värdegrund ligger på huvudmännen, rektorer och lärare. Där bör det också ligga. Huvudmännen har ett stort ansvar för att skapa rimliga förutsättningar att värdera de läromedel som ska användas i undervisningen. För att underlätta för skolorna vid inköp av läromedel och för att sätta press på läromedelsförlagen att tänka igenom vad de publicerar bör regeringen ge Skolverket i uppdrag att utreda ett inrättande av en kvalitetsmärkning av läromedel som är utformad i enlighet med läroplanernas värdegrund.

11. Granskning av läromedel, punkt 4 (C, KD)

av Christian Carlsson (KD) och Niels Paarup-Petersen (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:3286 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 2.

Ställningstagande

Läromedel behöver kvalitetssäkras för att garantera att undervisningen i skolan främjar elevens kunskapsutveckling. Dessutom behöver skolans tillgång till kvalitetssäkrade läromedel, traditionella som digitala, säkras. Det är en viktig del i arbetet med att stärka skolans likvärdighet. Sedan Statens institut för läromedelsinformation lades ned 1991 är det upp till varje skola eller huvudman att avgöra om ett läromedel uppfyller läroplanen och är av god kvalitet. Tyvärr blir det i praktiken oftast upp till den enskilda läraren att genomföra granskningen. Bra läromedel är en central del av en god och likvärdig undervisning. Det är viktigt att de läromedel som används speglar läroplanen och är av hög kvalitet. Särskilt viktigt blir det när allt fler elever undervisas av obehöriga lärare. Dagens system klarar inte av det. Det bör därför införas en centralt samordnad granskning av läromedel där de graderas utifrån huruvida de följer läroplanen och deras kvalitet. Granskningen ska även beakta jämställdhetsaspekter. Ansvaret bör ligga på den ansvariga myndigheten att utveckla det tillsammans med verksamma lärare för såväl traditionella som digitala läromedel. Det ska inte resultera i en tvingande lista utan ses som ett stöd för lärarna i deras val av läromedel. Det behövs dessutom granskning, rådgivning och stöd för användning av AI-understödda läromedel och individualiserade digitala läromedel.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt det som anförts ovan.

12. Särskilda undervisningsämnen och kunskapsområden, punkt 5 (M)

av Kristina Axén Olin (M), Lars Püss (M) och Marie-Louise Hänel Sandström (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:3338 av Lotta Finstorp m.fl. (M) yrkande 9 och
avslår motionerna
2020/21:185 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkande 4,
2020/21:852 av Ola Möller (S),
2020/21:1789 av Kalle Olsson och Anna-Caren Säterberg (båda S),

2020/21:1902 av Johan Büser och Anna Johansson (båda S),
2020/21:1989 av Ulrika Jörgensen (M),
2020/21:2734 av Annika Hirvonen Falk m.fl. (MP) yrkandena 2 och 3,
2020/21:2958 av Johan Hedin m.fl. (C) yrkande 16,
2020/21:3052 av Annika Hirvonen Falk och Janine Alm Ericson (båda MP)
yrkandena 1 och 2,
2020/21:3361 av David Lång och Eric Westroth (båda SD),
2020/21:3626 av Gudrun Brunegård m.fl. (KD) yrkandena 10 och 33 samt
2020/21:3652 av Leila Ali-Elmi (MP).

Ställningstagande

Utomhuspedagogiken är ett viktigt komplement till lärandet i klassrummet för att kroppens behov av rörelse ska tillgodoses och för att stimulera det intellektuella tänkandet. Med utomhuspedagogiken som redskap kan man därför levandegöra läroplanernas intentioner. Genom att se uterummet och den övriga utemiljöns möjligheter som lärandemiljö kan man förutom kunskapsinhämtning även lägga grunden till ett friluftsliv för eleverna. Skolverkets förslag till ändrade kurs- och ämnesplaner under 2019 innebär att allemansrätt, orientering och kartkunskap tas bort som kunskapskrav i åk 6 och 9 i ämnet Idrott och Hälsa. Detta anser vi är direkt kontraproduktivt och dessa delar bör därför återinföras.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt det som anförts ovan.

13. Särskilda undervisningsämnen och kunskapsområden, punkt 5 (C)

av Niels Paarup-Petersen (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anføres i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:2958 av Johan Hedin m.fl. (C) yrkande 16 och
avslår motionerna

2020/21:185 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkande 4,

2020/21:852 av Ola Möller (S),

2020/21:1789 av Kalle Olsson och Anna-Caren Säterberg (båda S),

2020/21:1902 av Johan Büser och Anna Johansson (båda S),

2020/21:1989 av Ulrika Jörgensen (M),

2020/21:2734 av Annika Hirvonen Falk m.fl. (MP) yrkandena 2 och 3,

2020/21:3052 av Annika Hirvonen Falk och Janine Alm Ericson (båda MP)
yrkandena 1 och 2,

2020/21:3338 av Lotta Finstorp m.fl. (M) yrkande 9,
 2020/21:3361 av David Lång och Eric Westroth (båda SD),
 2020/21:3626 av Gudrun Brunegård m.fl. (KD) yrkandena 10 och 33 samt
 2020/21:3652 av Leila Ali-Elmi (MP).

Ställningstagande

I Sverige är frågan om våld i ungas nära relationer eftersatt ur forskningshänseende, vilket måste åtgärdas. Inte minst eftersom det i dag finns flera signaler som tyder på att våld i nära relationer mellan mycket unga personer ökar. Vissa ungdomsmottagningar har också slagit larm om att allt fler unga ger uttryck för problem till följd av hårdhänt sex. Antalet sexuella ofredanden mot unga kvinnor har också ökat i antal på ett mycket oroande sätt. Kunskapen om våld och tvång i ungas nära relationer behöver därför öka och en eventuell negativ utveckling motverkas.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt det som anförts ovan.

14. Särskilda undervisningsämnen och kunskapsområden, punkt 5 (KD)

av Christian Carlsson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anføres i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3626 av Gudrun Brunegård m.fl. (KD) yrkandena 10 och 33 samt avslår motionerna

2020/21:185 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkande 4,

2020/21:852 av Ola Möller (S),

2020/21:1789 av Kalle Olsson och Anna-Caren Säterberg (båda S),

2020/21:1902 av Johan Büser och Anna Johansson (båda S),

2020/21:1989 av Ulrika Jörgensen (M),

2020/21:2734 av Annika Hirvonen Falk m.fl. (MP) yrkandena 2 och 3,

2020/21:2958 av Johan Hedin m.fl. (C) yrkande 16,

2020/21:3052 av Annika Hirvonen Falk och Janine Alm Ericson (båda MP) yrkandena 1 och 2,

2020/21:3338 av Lotta Finstorp m.fl. (M) yrkande 9,

2020/21:3361 av David Lång och Eric Westroth (båda SD) och

2020/21:3652 av Leila Ali-Elmi (MP).

Ställningstagande

Att behärska det svenska språket är en nyckel till framgång i samhället. För ett barn som växer upp i ett hem utan böcker och utan lästradition är det särskilt viktigt att skolan stimulerar och uppmuntrar läsning, inte minst om barnet inte har svenska som modersmål. Kristdemokraterna vill utöka den fria läsningen genom att ge den utrymme under skoltid, exempelvis som en 20 minuters inledning på dagen i både grundskolan och gymnasiet utöver ordinarie timplan. Det skulle ge en vana att läsa som antagligen skulle påverka attityder och läsförståelse och möjligen också påverka läsandet utanför skolan.

Tyvärre har ämnet idrott och hälsa på många håll blivit alltför teoretiserat. Det behövs därför ett förtydligande i skollagen om att idrott ska innebära mer fysisk aktivitet och mindre teori.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt det som anförts ovan.

15. Praktisk arbetslivsorientering m.m., punkt 6 (M)

av Kristina Axén Olin (M), Lars Püss (M) och Marie-Louise Hänel Sandström (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3330 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkandena 4 och 6.

Ställningstagande

Vi anser att skolans koppling till arbetsmarknaden bör stärkas. Elever behöver i ett tidigt skede få förståelse för hur arbetsmarknaden ser ut, vilka möjligheter som finns och vilka kunskaper som krävs för att kunna arbeta inom olika yrken. Det handlar bl.a. om regler om arbetsmiljön som hindrar företag från att ta emot praoelever. Det är också viktigt att det finns en tydlig struktur för samverkan mellan skolhuvudmännen och den närliggande arbetsmarknaden, den offentliga såväl som den privata. Ansvaret för elevernas prao ska inte enbart ligga på den enskilda skolledaren utan bör även vara ett ansvar för skolhuvudmannen. När 1994 års läroplan infördes försvann praktisk arbetslivsorientering (prao) som obligatorium i grundskolan och den återinfördes först 2018. En av anledningarna som uppmärksammats till att prao kan vara svårt för skolor att genomföra är att många arbetsplatser inte kan ta emot elever på grund av olika arbetsmiljöregler. Efter att Arbetsmiljöverket stramat upp regler om arbetsmiljön har företag blivit mer restriktiva i fråga om att ta emot praoelever. Även skolor har kritiserats för att de enligt Arbetsmiljöverket inte kunnat garantera elevernas säkerhet på praoplatserna,

och krav på att skolan ska göra en riskbedömning på varje praoplats har framförts. Vi anser därför att regeringen bör tillsätta en utredning som skyndsamt särskilt ser över hur regler om arbetsmiljön samspelar med prao och hur dessa kan anpassas för att möjliggöra för fler företag att ta emot praoelever. Denna utredning bör även innefatta relationen mellan skolan och arbetsplatsen inom utbildningskontrakt på gymnasial lärlingsutbildning. Regeringen bör sedan återkomma till riksdagen med nya förslag.

Det finns också kommuner som anser att de traditionella praoveckorna spelat ut sin roll och i stället infört arbetsplatsbesök där eleverna får besöka olika arbetsplatser och ställa frågor om yrket, lönen, utvecklingsmöjligheterna och jobbtillgången. En sådan ordning kan bidra till att eleven får en bredare bild av arbetsmarknaden och dess möjligheter. Så länge alla skolor har samma syfte och mål med olika typer av arbetsplatsförlagt lärande bör det finnas möjlighet till en viss flexibilitet. Vi anser därför att skolor bör tillåtas att tillgodose elevernas praktiska arbetslivsorientering genom exempelvis studiebesök om de anser att det är lämpligt. Därmed bör också begränsningen om att prao måste genomföras under minst tio dagar under årskurs 8 och 9 tas bort och i stället bli en rekommendation till skolhuvudmännen. Skolhuvudmännen bör ha ett ansvar för att organisera praktisk arbetslivsorientering med målet att eleverna ska få en allsidig bild av svensk arbetsmarknad och dess möjligheter. Många skolor arbetar redan i dag med arbetslivsanknytning i fler årskurser än 8 och 9 och bör kunna fortsätta med det så länge läroplanens mål uppfylls. Vi anser också att det bör övervägas om det finns behov av fler mål i läroplanen som stärker elevernas kunskaper om arbetsmarknaden och framtida yrkesval. Detta bör regeringen utreda och sedan återkomma till riksdagen med förslag.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt det som anförts ovan.

Särskilda yttranden

1. Motioner som bereds förenklat, punkt 7 (M)

Kristina Axén Olin (M), Lars Püss (M) och Marie-Louise Hänel Sandström (M) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2 eftersom motsvarande förslag har behandlats av utskottet i betänkandena 2018/19:UbU8, 2019/20:UbU11, 2019/20:UbU12 och 2019/20:UbU13. Vi vidhåller vårt partis ståndpunkter i motsvarande frågor men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

2. Motioner som bereds förenklat, punkt 7 (SD)

Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD) och Michael Rubbestad (SD) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2 eftersom motsvarande förslag har behandlats av utskottet i betänkandena 2018/19:UbU8, 2019/20:UbU11 och 2019/20:UbU13. Vi vidhåller vårt partis ståndpunkter i motsvarande frågor men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

3. Motioner som bereds förenklat, punkt 7 (C)

Niels Paarup-Petersen (C) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2 eftersom motsvarande förslag har behandlats av utskottet i betänkandena 2018/19:UbU8 och 2019/20:UbU11. Jag vidhåller mitt partis ståndpunkter i motsvarande frågor men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

4. Motioner som bereds förenklat, punkt 7 (V)

Daniel Riazat (V) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2 eftersom motsvarande förslag har behandlats av utskottet i betänkande 2019/20:UbU11. Jag vidhåller mitt partis ståndpunkter i motsvarande frågor men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

5. Motioner som bereds förenklad, punkt 7 (KD)

Christian Carlsson (KD) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2 eftersom motsvarande förslag har behandlats av utskottet i betänkandena 2018/19:UbU8, 2019/20:UbU11, 2019/20:UbU12 och 2019/20:UbU15. Jag vidhåller mitt partis ståndpunkter i motsvarande frågor men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

6. Motioner som bereds förenklad, punkt 7 (L)

Roger Haddad (L) och Maria Nilsson (L) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2 eftersom motsvarande förslag har behandlats av utskottet i betänkande 2019/20:UbU11. Vi vidhåller vårt partis ståndpunkter i motsvarande frågor men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2020/21

2020/21:96 av Björn Söder (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undervisning om folkmordet 1915 bör skrivas in i den svenska läroplanen och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:177 av Daniel Riazat m.fl. (V):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge Skolverket i uppdrag att utreda inrättande av kvalitetsmärkning av läromedel som är utformad i enlighet med läroplanernas värdegrund och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:185 av Julia Kronlid m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samlevnad och relationer bör få större utrymme i skolans sex- och samlevnadsundervisning än vad det får i dag och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om komplettering av sexualundervisningen och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka jämställdheten i sexualundervisningen och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att sexualundervisningen i grundskolan bör kvalitetssäkras och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:282 av Linda Lindberg m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka rätten för rektorer att stänga av elever och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en nationell handlingsplan mot mobbning bör tas fram och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:332 av Solveig Zander (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lagstifta om långsiktigt förebyggande barn- och ungdomsarbete för att motverka kriminalitet och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:396 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i god tid före nästa val bör utvärdera och utreda den senaste lagstiftningens effekter och vid behov lägga fram förslag som stärker elevers rätt till politisk information och samtidigt skyddar elever från att utsättas för diskriminering, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda hur lagstiftningen kan utvecklas när det gäller mobbing, våld och kränkande behandling i syfte att stärka tryggheten och studieron i skolan och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:451 av Amineh Kakabaveh (-):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen som en signal till landets lärare och elever bör inleda en upplysningskampanj i landets skolor som beskriver hedersförtryckets historiska rötter, dess effekter på samhället och hur det strider mot demokratins principer och mänskliga rättigheter och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:535 av Ingemar Kihlström (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram klagörande direktiv under riksdagsåret 2020/21 för att möjliggöra skolavslutningar och firanden av årets traditionella högtider med konfessionella inslag i kyrkolokaler och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:655 av Ebba Hermansson m.fl. (SD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om jämställd utbildning och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:656 av Ebba Hermansson m.fl. (SD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att jobba aktivt i skolan kring de värderingar och normsystem som utgör grunden för hederskulturen och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nolltolerans mot särbehandling av elever baserad på kulturella eller religiösa uppfattningar och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:658 av Ebba Hermansson m.fl. (SD):

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om särskild undervisning för elever som begått brott, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2020/21:725 av Runar Filper m.fl. (SD):

38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökad kunskap om jakt och vilt i grundskola och gymnasium och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:814 av Magnus Manhammar (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att öka det långsiktiga toleransarbetet inom skolan och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:846 av Patrik Engström (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga behovet av tydligare styrning och utökad uppföljning i arbetet mot mobbning och trakasserier i skolan och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:852 av Ola Möller (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att den svenska modellen och kunskaper om den ska genomsyra hela läroplanen och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:858 av Anna Wallentheim (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att förändra skrivningen i skollagen som ger rektorer rätt att neka partier och politiska ungdomsförbund att besöka skolor och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1036 av Cassandra Sundin m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur skolan kan bidra till att ytterligare öka kunskapen om allemansrätten och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1038 av Mats Nordberg (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om åtgärder för att förbättra ordning och arbetsmiljö i våra skolor och tillkännager detta för regeringen.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökat fokus på kunskap och fler nationella prov och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1086 av Josefin Malmqvist m.fl. (M):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av ett tekniklyft i skolan och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1161 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att arbeta fram digitala nationella prov med tidseffektiv och säker rättning och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1510 av Robert Hannah (L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undervisning om seyfo bör skrivas in i den svenska läroplanen och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1572 av Monica Haider (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga åtgärder för att motverka betygsinflation och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1632 av Sanne Lennström m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att återkomma med förslag som effektivt motverkar rasism inom skolans verksamhet och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1671 av Ida Karkiainen (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa alla barns rätt till undervisning i sitt modersmål och minoritetsspråk och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1678 av Jasenko Omanovic (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att använda intresset och engagemanget kring idrott och klimat för att främja inläring av matematik och naturvetenskap och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1704 av Mikael Damsgaard (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kopplingen mellan slutbetyg och nationella prov i grundskolan och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda de nationella provens utformning och genomförande i syfte att fullt ut fungera som riktmärke för betygsättningen och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1730 av Markus Wiechel (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stryka att skolan har ett ansvar för att motverka traditionella könsmonster och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppdatera läroplanerna med tydliga texter om hedersrelaterat våld och förtryck och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1750 av Louise Meijer (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjliggöra omplaceringar av elever i en annan skola under längre tid och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att omplacering av elever i en annan skola ska vara möjlig i andra kommuner än den där elevens nuvarande skola ligger och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1789 av Kalle Olsson och Anna-Caren Säterberg (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga åtgärder för att säkerställa att alla högstadiееlever har adekvata kunskaper i HLR, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2020/21:1832 av Julia Kronlid m.fl. (SD):

70. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skollagen bör förtydligas så att det framgår att skolor ska ha grundläggande fysisk tillgänglighet och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1902 av Johan Büser och Anna Johansson (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa cykling som ett kunskapsmål inom ämnet idrott och hälsa och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1931 av Patrick Reslow m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa skriftliga ordningsomdömen fr.o.m. årskurs 1 och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en mobilfri skola och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa jourklasser och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om särskild undervisning för elever som begått brott och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1933 av Patrick Reslow m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att betyg ska ges från och med årskurs fyra och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att betyg ska ges i varje enskilt ämne i grundskolan och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att frånvaroska åtgärds och införas i betyget och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa den obligatoriska modersmålsundervisningen, de nationella minoritetsspråken undantagna, och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att betona den svenska kulturen och kulturarvet och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om inrättande av en klassikerlista och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skolan ska lära ut den djupa innebörden av demokrati och respekt för andras åsikter samt stimulera till kritiskt och konstruktivt tänkande och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skolan ska vara partipolitiskt neutral och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1935 av Patrick Reslow m.fl. (SD):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ungdomar, som inte blivit anställningsbara, en andra chans genom en så kallad teknikbrygga med två terminers gymnasiestudier samt en termin betald praktik och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1936 av Patrick Reslow m.fl. (SD):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett läromedelsråd som bedömer och vid behov underkänner undermåliga läromedel och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om samverkan mellan skolan, föreningslivet och övriga civilsamhället samt om att skolan ska ge elever en naturlig relation till äldre generationer, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de nationella proven ska rättas externt och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka personaltätheten på fritidshemmen och införa ett tak för antalet barn per fritispersonal och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1989 av Ulrika Jörgensen (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka hem- och konsumentkunskap i skolan och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1994 av Anna Wallentheim (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att stärka arbetet kring normkritik i skolans verksamheter och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2032 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD):

45. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skollagen bör förtydligas så att det framgår att skolor ska ha grundläggande fysisk tillgänglighet och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2033 av Clara Aranda m.fl. (SD):

20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att integrera kunskap om psykisk hälsa och ohälsa i läroplanen och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2066 av Dag Larsson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att ta fram förslag som säkerställer att samtliga elever tillförsäkras regelbunden undervisning i estetiska ämnen och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2210 av Anders Österberg (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över vilka åtgärder som kan göras, framför allt inom skolan, för att arbeta förebyggande mot gängkriminaliteten och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2218 av Thomas Morell m.fl. (SD):

89. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa enklare trafikutbildning i grundskolan och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2233 av Marléne Lund Kopparklint (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga om privatekonomi bör införas som ett obligatoriskt ämne i grund- och gymnasieskolan och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2261 av Sten Bergheden (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för praktik på alla gymnasieprogram och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2348 av Boriana Åberg (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förstärka trafikundervisningen i grundskolan och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2401 av Anna Johansson och Mattias Jonsson (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att följa upp skolans arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck samt överväga förtydliganden av skolans ansvar och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2427 av Abraham Halef och Ingela Nylund Watz (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att undervisa om folkmordet seyfo 1915 samt att överväga att skriva in detta i läroplanen och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2432 av Abraham Halef (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten till extra resurser för att stärka arbetet med att förhindra mobbning och utanförskap i skolan och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2469 av Teresa Carvalho m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att se över bestämmelserna kring att bjuda in politiska partier till skolan i enlighet med motionen och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2660 av Maria Nilsson (L):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förstärka arbetet med att inkludera Sveriges minoriteter i läromedel och undervisning både i grundskola och gymnasiet och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2696 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om genuspedagogik och normkritik i förskola och skola och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta ett nationellt centrum för normkritisk pedagogik och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att informera och utbilda om samtyckeslagen och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stärkt sexualitets- och samtyckesundervisning och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2716 av Ida Drougge (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur ämnena slöjd, bild, musik samt hem- och konsumentkunskap kan moderniseras i enlighet med motionen för att bättre förbereda elever för den kommande arbetsmarknaden och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2732 av Rebecka Le Moine m.fl. (MP):

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att minska den biologiska analfabetismen genom att satsa på forskning, artkunskap i skolan och förskolan, naturskolor och utomhuspedagogik och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2734 av Annika Hirvonen Falk m.fl. (MP):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kunskapen om natur och om biologisk mångfald bör finnas med och utökas i läroplanerna i alla skolformer och tillkännager detta för regeringen.

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att följa upp så att utformningen av de nya kursplanerna inte får till följd att undervisningen och elevernas kunskaper i orientering och allemansrätten försämras och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om alla elevers möjlighet att lära sig cykla säkert och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2735 av Annika Hirvonen Falk och Camilla Hansén (båda MP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om införande av ämnet nationellt minoritetsspråk och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2903 av Markus Wiechel och Mikael Strandman (båda SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utbildningspraktik för högstadieelever och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2914 av John Weinerhall (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa standardiserade och externt rättade slutexaminationer i matematik samt orienterings- och språkkämnena i grundskolan och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa standardiserade och externt rättade slutexaminationer i gymnasieskolans kurser och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2957 av Johan Hedin m.fl. (C):

36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om polisanmälan av brott begångna i eller kring skolmiljön och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2958 av Johan Hedin m.fl. (C):

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om värderingsarbete i förskolan och skolan och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en förbättrad och moderniserad sex- och samlevnadsundervisning och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kunskapen kring våld och tvång i ungas nära relationer behöver öka och en eventuell negativ utveckling motverkas, och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3050 av Mats Berglund m.fl. (MP):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fritidshemmets kompensatoriska uppdrag och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kvalitetssäkring av läromedel och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fortsatta lässatsningar och stärkta skolbibliotek och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3052 av Annika Hirvonen Falk och Janine Alm Ericson (båda MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stärkt undervisning i sexualitet, samtycke och relationer och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att våldsprevention och porrkritik inkluderas i sexualitets- och samtyckesundervisningen och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Barn- och elevombudets ansvar för att utreda kränkningar på grund av kön och andra diskrimineringsgrunder och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3091 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att införa obligatorisk undervisning i privatekonomi inom ramen för grundskolan och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3092 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skyndsamt ta fram nationella prov för särskolan och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3141 av Ebba Busch m.fl. (KD):

59. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ungdomsmottagningarna bör bli delaktiga i skolans sexualundervisning och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3145 av Roland Utbult (KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att i skolor genomföra porrkritiska samtal i sex- och samlevnadsundervisningen och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3147 av Ann-Christine From Utterstedt (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka skolans sexualundervisning och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3176 av Per Lodenius m.fl. (C):

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att medverka till att kommunerna lever upp till skollagen och barnkonventionen och erbjuder meningsfulla aktiviteter också när skolan är stängd på sommarloven och under andra lov, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2020/21:3208 av Jessika Roswall (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om privatekonomi i skolans undervisning och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3226 av Roger Haddad m.fl. (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om evidensbaserade metoder för trygghet och studiero i skolan och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fokus på efterlevnad av likabehandlingsplaner och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökade möjligheter att förflytta elever som mobbar och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3234 av Johan Pehrson m.fl. (L):

24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om rätten till en sammanhållen skoldag med icke-konfessionell undervisning och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3258 av Gulan Avci m.fl. (L):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om könsrelaterat förtryck i skolmiljön och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppmuntra studie- och framtidsval som inte begränsas av omvärldens könsrollsföreställningar och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3271 av Johan Pehrson m.fl. (L):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tillträdesregler för skolor och tillkännager detta för regeringen.

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skolors polisanmälningar av brott som är tecken på normbrytande beteende, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förflyttning av brottsmisstänkta elever om den målsägande är elev vid samma skola, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2020/21:3286 av Fredrik Christensson m.fl. (C):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att införa en centralt samordnad granskning av läromedel till stöd för lärare, vars syfte är att granska läromedel efter deras kvalitet och i vilken mån de speglar läroplanen samt beaktar jämställdhetsaspekter, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa värdet av minoritetsspråk och modersmålsundervisning i skolan och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att sex- och samlevnadsundervisningen ska stärkas och tillkännager detta för regeringen.
46. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att handlingsplaner mot hedersförtryck ska finnas i grund- och gymnasieskolor och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3298 av Johan Forssell m.fl. (M):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skolor bör ha tydliga handlingsplaner för ökad kunskap och stöd till barn gällande brott och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3319 av Kristina Axén Olin m.fl. (M):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över skolans jämställdhetsuppdrag och skärpa skollagen för att förbjuda permanent könsuppdelade klasser och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra undervisningen i sex och samlevnad och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fritidshemmens roll i utbildningskedjan och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning angående god tillgång till läromedel och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3322 av Kristina Axén Olin m.fl. (M):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla skolor ska ha forsknings- och evidensbaserade program mot kränkningar och trakasserier och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skärpa skollagen i syfte att underlätta för rektorer att flytta elever som hotar eller mobbar andra elever, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kompetensutvecklingssatsningar i fråga om kränkande behandling, hot och våld bör genomföras och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i skollagen tydliggöra även elevernas ansvar för arbetsmiljön i skolan och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om omdömen i ordning och reda som en skriftlig kommentar och bilaga till terminsbetygen i grundskolan och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tydliggöra skollagen om att undervisning som huvudregel inte ska vara könsuppdelad och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över de delar av skollagen som rör trygghet och studiero i syfte att tydliggöra och stärka lärares rätt att ingripa och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om lärares och skolledares anmälningsskyldighet vid kränkningar och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka rektorns befogenheter att stänga av elever från gymnasieskolan och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3326 av Kristina Axén Olin m.fl. (M):

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över skolans jämställdhetsuppdrag och skärpa skollagen för att förbjuda permanent könsuppdelade klasser och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3327 av Kristina Axén Olin m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa centralt rättade nationella prov och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om åtgärder för elever med särskilda behov som skriver de nationella proven, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om diagnostiska prov i de tidiga årskurserna och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att börja mäta skolors förädlingsvärde och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3330 av Kristina Axén Olin m.fl. (M):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hinder för prao och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att prao ska vara kopplat till läroplanens mål och riktlinjer och kunna tillgodoses i annan form som skolan anser vara lämplig och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3338 av Lotta Finstorp m.fl. (M):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att allemansrätt, orientering och kartkunskap bibehålls som kunskapskrav i årskurs 6 och 9 i ämnet idrott och hälsa och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3361 av David Lång och Eric Westroth (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla hemkunskapsämnet i grundskolan till att omfatta grundläggande kriskunskap och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3366 av Ulf Kristersson m.fl. (M):

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tydliggöra skollagen om att undervisning som huvudregel inte ska vara könsuppdelad och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3378 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökad kunskap om företagsamhet i skolan och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa trafikteori i skolan och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökad undervisning med tillhörande praktik för elever i samhällsviktiga funktioner och tillkännager detta för regeringen.

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökad undervisning i respekt, vett och etikett samt sociala koder och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utbilda skolelever i samhällsplikt och öka samverkan mellan skolan och Försvarsmakten och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en ökad verklighets- och djurnära pedagogik för svenska elever och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur ökade kunskaper om arbetsrätt och arbetsmarknadens villkor på bästa sätt förs in i grundskolans utbildningsplaner och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3432 av Bengt Eliasson m.fl. (L):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förtydliga skollagen vad gäller fysisk tillgänglighet i skollokaler och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3546 av Yasmine Eriksson (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kunskap och verktyg som rör psykisk hälsa ska finnas med i läroplanen och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3587 av Tina Acketoft m.fl. (L):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om minoritetsspråk som valbart ämne i moderna språk och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nationellt minoritetsspråk som nytt skolämne och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tvåspråkiga skolor med minoritetsspråksprofil och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3596 av Runar Filper (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur man kan införa dialektundervisning på skolschemat och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3597 av Runar Filper (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa morgonsamling i skolan och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3598 av Runar Filper (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kommunala skolor bör åläggas att ordna traditionsenliga avslutningar för de elever och föräldrar som så önskar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2020/21:3599 av Runar Filper (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur information om kommunismens brott mot mänskligheten skulle kunna ges i skolan till eleverna och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3626 av Gudrun Brunegård m.fl. (KD):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att på lämpligt sätt utöka den fria läsningen i skolan och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att regeringen återkommer med förslag på hur en klassikerlista ska införas i den svenska skolan och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av ett förtydligande i skollagen avseende att ämnet idrott och hälsa ska innebära mer idrott och mindre teori och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa programmering i grundskolan på samma villkor som för textil- och träslöjd och tillkännager detta för regeringen.
43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underlätta för det civila samhället att bidra till och delta i skolans verksamhet för att öka tryggheten i skolan och avlasta lärarna, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
64. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av bra undervisning i sex och samlevnad och tillkännager detta för regeringen.
66. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Skolverket i uppdrag att ta fram en modell för hur betygen ska korreleras mot resultaten i de nationella proven och tillkännager detta för regeringen.
78. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Skolverket i uppdrag att ta fram en modell för hur de nationella proven ska kunna kvalitetssäkras genom extern rättning och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3647 av Camilla Hansén m.fl. (MP):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om satsningar på språk, utbildning och kultur och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3652 av Leila Ali-Elmi (MP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa mänskliga rättigheter som enskilt ämne i skolan med fokus på diskrimineringsgrunderna och barnkonventionen och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3665 av Julia Kronlid m.fl. (SD):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillåta och välkomna skolavslutningar i kyrkan och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3694 av Alexandra Anstrell (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att riksdagen bör fatta beslut om att utöka det centrala innehållet i hem- och konsumentkunskap med mer privatekonomi och framför allt tydliggöra kunskapskraven, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

BILAGA 2

Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 7

Motion	Motionärer	Yrkanden
7. Motioner som bereds förenklat		
2020/21:96	Björn Söder (SD)	2
2020/21:185	Julia Kronlid m.fl. (SD)	1, 3 och 5
2020/21:282	Linda Lindberg m.fl. (SD)	1
2020/21:396	Jonas Sjöstedt m.fl. (V)	12
2020/21:451	Amineh Kakabaveh (-)	8
2020/21:535	Ingemar Kihlström (KD)	
2020/21:655	Ebba Hermansson m.fl. (SD)	3
2020/21:656	Ebba Hermansson m.fl. (SD)	5
2020/21:658	Ebba Hermansson m.fl. (SD)	12
2020/21:725	Runar Filper m.fl. (SD)	38
2020/21:814	Magnus Manhammar (S)	
2020/21:846	Patrik Engström (S)	
2020/21:1036	Cassandra Sundin m.fl. (SD)	
2020/21:1038	Mats Nordberg (SD)	1 och 2
2020/21:1086	Josefin Malmqvist m.fl. (M)	8
2020/21:1161	Ann-Sofie Lifvenhage (M)	
2020/21:1510	Robert Hannah (L)	
2020/21:1572	Monica Haider (S)	
2020/21:1671	Ida Karkiainen (S)	
2020/21:1678	Jasenko Omanovic (S)	
2020/21:1704	Mikael Damsgaard (M)	1 och 2
2020/21:1730	Markus Wiechel (SD)	1 och 2
2020/21:1750	Louise Meijer (M)	1
2020/21:1832	Julia Kronlid m.fl. (SD)	70
2020/21:1931	Patrick Reslow m.fl. (SD)	1, 5 och 7
2020/21:1933	Patrick Reslow m.fl. (SD)	1–3, 5, 7, 8, 15 och 16
2020/21:1935	Patrick Reslow m.fl. (SD)	8
2020/21:1936	Patrick Reslow m.fl. (SD)	7, 9 och 20

2020/21:1994	Anna Wallentheim (S)	
2020/21:2032	Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD)	45
2020/21:2033	Clara Aranda m.fl. (SD)	20
2020/21:2066	Dag Larsson m.fl. (S)	
2020/21:2218	Thomas Morell m.fl. (SD)	89
2020/21:2233	Marléne Lund Kopparklint (M)	
2020/21:2261	Sten Bergheden (M)	1
2020/21:2348	Boriana Åberg (M)	
2020/21:2427	Abraham Halef och Ingela Nylund Watz (båda S)	
2020/21:2469	Teresa Carvalho m.fl. (S)	
2020/21:2660	Maria Nilsson (L)	3
2020/21:2696	Janine Alm Ericson m.fl. (MP)	25 och 26
2020/21:2716	Ida Drougge (M)	
2020/21:2732	Rebecka Le Moine m.fl. (MP)	12
2020/21:2734	Annika Hirvonen Falk m.fl. (MP)	6
2020/21:2735	Annika Hirvonen Falk och Camilla Hansén (båda MP)	
2020/21:2903	Markus Wiechel och Mikael Strandman (båda SD)	1
2020/21:2914	John Weinerhall (M)	2 och 3
2020/21:2957	Johan Hedin m.fl. (C)	36
2020/21:2958	Johan Hedin m.fl. (C)	15
2020/21:3050	Mats Berglund m.fl. (MP)	6 och 10
2020/21:3052	Annika Hirvonen Falk och Janine Alm Ericson (båda MP)	4
2020/21:3091	Ann-Sofie Lifvnhage (M)	
2020/21:3141	Ebba Busch m.fl. (KD)	59
2020/21:3145	Roland Utbult (KD)	1
2020/21:3147	Ann-Christine From Utterstedt (SD)	
2020/21:3176	Per Lodenius m.fl. (C)	12
2020/21:3208	Jessika Roswall (M)	
2020/21:3226	Roger Haddad m.fl. (L)	3
2020/21:3258	Gulan Avci m.fl. (L)	5 och 6
2020/21:3271	Johan Pehrson m.fl. (L)	4 och 5
2020/21:3286	Fredrik Christensson m.fl. (C)	4, 8 och 46
2020/21:3319	Kristina Axén Olin m.fl. (M)	10–12

2020/21:3322	Kristina Axén Olin m.fl. (M)	3–7, 9, 10, 15 och 16
2020/21:3326	Kristina Axén Olin m.fl. (M)	14
2020/21:3327	Kristina Axén Olin m.fl. (M)	1–4
2020/21:3366	Ulf Kristersson m.fl. (M)	15
2020/21:3378	Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD)	1–7
2020/21:3432	Bengt Eliasson m.fl. (L)	8
2020/21:3546	Yasmine Eriksson (SD)	
2020/21:3587	Tina Acketoft m.fl. (L)	7–9
2020/21:3596	Runar Filper (SD)	
2020/21:3597	Runar Filper (SD)	
2020/21:3598	Runar Filper (SD)	
2020/21:3599	Runar Filper (SD)	1
2020/21:3626	Gudrun Brunegård m.fl. (KD)	14, 35, 43, 64, 66 och 78
2020/21:3647	Camilla Hansén m.fl. (MP)	9
2020/21:3665	Julia Kronlid m.fl. (SD)	4
2020/21:3694	Alexandra Anstrell (M)	